

Ekonomi ve İhracat Verileri Bülteni

Şubat 2023

immib

İstanbul Maden ve Metaller
İhracatçı Birlikleri

İçerik

Küresel Ekonomi ve Ticaret

IMF tarafından yayınlanan güncel ekonomik görünüm raporuna göre, dünya ekonomisinin 2023 yılındaki büyüme oranının %2,9'a düşeceği; 2024 yılında ise %3,1 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Bu dönemde dünya ticaretinin büyüme hızında da düşüş olması beklenmektedir. Dünya ticaretinin 2023 yılında büyüme hızının yavaşlayarak %2,4 olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Küresel Emtia Fiyatları

2023 yılı Ocak ayında enerji fiyatları endeksi bir önceki aya göre %8,9 azalmıştır. Metal Emtia Fiyatları Endeksi son 2 aylık yükseliş trendini sürdürerek Ocak ayında bir önceki aya göre %6,0 artmıştır. Değerli Metal Emtia Fiyatları Endeksi bu dönemde aylık bazda %4,9 oranında artmıştır. Tarımsal Emtia Fiyatları Endeksi aylık bazda %0,5 oranında artarken, Gıda Fiyatları Endeksi %0,4 oranında artmıştır.

Brezilya ve Arjantin Ortak Para Birimi Projesi

Brezilya ve Arjantin, Güney Amerika bölgesinde kullanılabilecek ortak bir para birimi üzerinde çalışmalara başlama kararı aldıklarını açıkladılar. Ortak para birimi ile dış ticareti artırmak ve ABD dolarına bağımlılığı azaltmak hedeflenmektedir.

1 5 Türkiye Ekonomisi ve Dış Ticareti

Türkiye ekonomisi 2022 yılı üçüncü çeyreğinde %3,9 büyüdü. Ocak ayında imalat sanayi kapasite kullanım oranı %75,3 oldu. Ocak-Kasım 2022 döneminde cari işlemler açığı yaklaşık 41,8 milyar \$ olarak gerçekleşti. Tüketici fiyat endeksi Ocak ayında yıllık bazda %57,68'e düştü. 2023 yılı Ocak ayında ihracat %10,4 artışla 19,4 milyar \$'a ulaşırken, ithalat ise %21,2 artışla 33,7 milyar \$ olarak gerçekleşti.

19 28 COP Çeşitleri ve COP15 Çıktıları

İngilizcesi "Conference of Parties (COP)" olan Taraflar Konferansı Birleşmiş Milletler tarafından devletlerin, bölgesel kuruluşların ve sivil toplum aktörlerinin üst düzey katılımıyla düzenlenen konferanslardır. İş dünyasının ilgisini yoğun olarak iklim değişikliği ile ilgili olan Taraflar Konferansı çekse de aslında iki farklı Taraflar Konferansı daha bulunmaktadır. Rio Dünya Zirvesi'nde İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ile birlikte kabul edilen diğer sözleşmelerin odak noktası çölleşme ve biyoçeşitlilik.

32

Bu rapor güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen veriler kullanılarak yalnızca bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup herhangi bir yatırım tavsiyesi olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer alan görüş ve değerlendirmeler İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğinin kurumsal yaklaşımını yansıtmamaktadır. İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği bu raporda yer alan görüş, değerlendirme ve bilgilerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle oluşabilecek doğrudan veya dolaylı zararlardan İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği sorumluluk kabul etmemektedir.

Küresel Ekonomi ve Ticaret

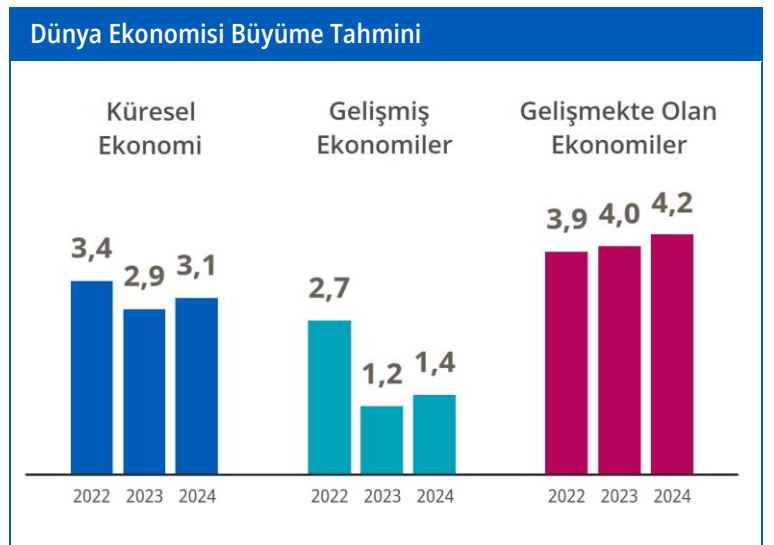
Dünya Ekonomisi

IMF 2023 yılı küresel ekonomi büyüme tahmini %2,9

2022 yılının 3. çeyreğinde, ABD ve AB başta olmak üzere birçok ülke ve bölgede açıklanan ekonomik büyüme oranları beklentilerin üzerinde gerçekleşmiştir. Bu durumun temel sebepleri arasında tüketim ve yatırımlardaki artış ile beklentilerin üzerinde gerçekleşen mali destekler yer almaktadır. Bu dönemde hanhalkları tarafından özellikle hizmet sektörlerine yönelik gerçekleştirilen harcamalar artmıştır. Uluslararası taşımacılık alanında karşılaşılan sıkıntıların çözülmesi ve maliyetlerin düşmesi tedarik zincirleri üzerindeki baskının azalmasını sağlamıştır.

2022 yılının 4. çeyreğinde ise önde gelen ekonomilerin birçoğunda ekonomik faaliyetlerde yavaşlama beklentisi hakim olmuştur. 4. çeyrekte ABD ekonomisi bir önceki yılın aynı dönemine göre %1 büyümüştür. Çeyrek bazında yıllıklandırılmış büyüme oranı ise %2,9 olarak gerçekleşmiştir. Son çeyrekte Avro Bölgesi ekonomisi bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %1,9 büyümüştür. Buna göre Avro Bölgesi'nde GSYH, 2022 yılın son çeyreğinde yıllıklandırılmış olarak %0,1 artış göstermiştir. Dünyanın en büyük ikinci ekonomisi Çin ise 4. çeyrekte bir önceki yıla göre %2,9 büyüme sergilemiş olup, çeyrek bazında yıllıklandırılmış GSYH değişim oranı ise %0 olarak gerçekleşmiştir.

IMF tarafından 2023 yılının Ocak ayında yayınlanan ekonomik görünüm raporuna göre, 2022 yılında tahmini olarak %3,4 oranında büyüyen küresel ekonominin 2023 yılındaki büyüme oranının %2,9'a düşeceği öngörülmektedir. Bu verilere göre, IMF daha önceki raporunda %2,7 seviyesinde gerçekleşmesini beklediği 2023 yılı küresel ekonomik büyüme oranı tahmininde %0,2 oranında iyileştirme yapmıştır. Ancak öngörülen %2,9 oranındaki büyüme, 2000-2019 yılları arasındaki ortalama büyüme oranı olan %3,8'in oldukça altında kalmaktadır. 2024 yılında ise dünya ekonomisinin %3,1 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir.

Kaynak: IMF

IMF analizlerine göre 2022 yılında tahmini olarak %2,7 oranında büyüme sergileyen gelişmiş ülke ekonomilerinin, 2023 yılında ise sadece %1,2 oranında büyümesi beklenmektedir. 2023 yılında ABD ekonomisi için büyüme tahmini %1,4 olurken, Avro Bölgesi'nde büyümenin %0,7 seviyesinde gerçekleşmesi öngörülmektedir. Bu dönemde Birleşik Krallık ekonomisinin ise %0,6 oranında daralacağı tahmini yapılmaktadır. Japonya için ise 2023 yılı ekonomik büyüme öngörüsü %1,8'dir. 2022 yılında tahmini olarak %3,9 oranında büyüme gerçekleştiren gelişmekte olan ülke ekonomileri için ise 2023 yılı ekonomik büyüme tahmini %4,0 olarak açıklanmıştır. Çin ekonomisinin 2023 yılında %5,2 seviyesinde büyümesi beklenmektedir. Hindistan için ise 2023 yılı büyüme beklentisi %6,1'dir. Ekonomisi savaştan ve yaptırımlardan etkilenen Rusya'nın ise 2023 yılında %0,3 oranında büyümesi beklenmektedir¹.

Ülkelerin merkez bankaları tarafından uygulanmakta olan sıkı mali politikalar ile birlikte Rusya-Ukrayna arasında devam eden savaş küresel ekonomi üzerinde baskı oluşturmayı sürdürmektedir. Diğer yandan 2022 yılının büyük bölümünde Covid-19'un yayılmasına karşı Çin'de uygulanan katı önlemler küresel ekonomik büyümeyi sınırlayan etkenler arasında sayılmaktadır. İlerleyen dönemde savaşın gidişatı, sıfır vaka önlemlerini kaldıran Çin'in ekonomisindeki gelişmeler ve küresel çapta enflasyon oranlarındaki değişimler küresel ekonomi üzerinde belirleyici rol oynayacaktır.

Küresel çapta yüksek seviyelerde seyreden enflasyon oranlarında 2023 yılında azalma görülmesi beklenmektedir. Küresel ortalama enflasyonun 2022 yılındaki %8,8 seviyesinden 2023 yılında %6,6 seviyesine düşmesi, 2023 yılında ise %4,3'e inmesi beklenmektedir. Ancak bu oranlar Covid-19 salgını öncesindeki 2017-2019 yılları arasındaki ortalama enflasyon oranı olan %3,5'in oldukça üzerinde kalmaktadır.

Dünya ekonomisindeki güncel gelişmeler ile birlikte IMF geleceğe yönelik ekonomik büyüme tahminlerinde revizeler yapmıştır. Bir önceki raporda %2,7 olan 2023 yılı dünya ekonomisi büyüme oranı %2,9 olarak revize edilmiştir. Gelişmiş ülkelerin 2023 yılı büyüme tahmini %1,1'den %1,2'ye yükseltilmiştir. Gelişmekte olan ülkelerin 2023 yılı büyüme tahmini %3,7'den %4,0'a çıkarılmıştır. ABD'nin büyüme tahmini %1,0'den %1,4'e, Avro Bölgesi'nin %0,5'ten %0,7'ye, Japonya'nın %1,6'dan %1,8'e, Çin'in ise %4,4'den %5,2'ye yükseltilmiştir. Aşağıdaki tabloda IMF'nin yanı sıra Dünya Bankası ve OECD'nin büyüme tahminleri yer almaktadır.

Uluslararası Kuruluşların Büyüme Tahminleri (%)									
		Dünya	Avro Bölgesi	ABD	Brezilya	Rusya	Hindistan	Çin	Japonya
Dünya Bankası	2021	5,9	5,3	5,9	5,0	4,8	8,7	8,1	2,2
	2022	2,9	3,3	1,9	3,0	-3,5	6,9	2,7	1,2
	2023	1,7	0,0	0,5	0,8	-3,3	6,6	4,3	1,0
IMF	2021	6,2	5,3	5,9	5,0	4,7	8,7	8,4	2,1
	2022	3,4	3,5	2,0	3,1	-2,2	6,8	3,0	1,4
	2023	2,9	0,7	1,4	1,2	0,3	6,1	5,2	1,8
OECD	2021	5,9	5,3	5,9	4,9	4,7	8,7	8,1	1,6
	2022	3,1	3,3	1,8	2,8	-3,9	6,6	3,3	1,6
	2023	2,2	0,5	0,5	1,2	-5,6	5,7	4,6	1,8

Kaynak: IMF, OECD, Dünya Bankası

¹ IMF World Outlook 2023²

Küresel Ticaret

Küresel ticaretin 2023 yılında %2,4 oranında artacağı öngörülmektedir

2023 yılında küresel ekonomideki yavaşlama beklentisi ile ilişkili olarak bu dönemde dünya ticaretinin büyüme hızında da düşüş olacağı tahmin edilmektedir. IMF verilerine, 2022 yılında tahmini olarak %5,4 oranında büyüdüğü öngörülen dünya ticaretinin 2023 yılında büyüme hızının yavaşlayarak %2,4 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Bir önceki raporda yer verilen tahminlere kıyasla IMF, dünya ticareti büyüme beklentisini %0,1 oranında aşağı yönlü revize etmiştir. 2024 yılında ise dünya ticareti büyüme oranının artacağı ve %3,4'e ulaşacağı öngörülmektedir. Gelişmiş ülkelerin dış ticaret hacmi artışının 2023 yılında %2,3 olması, 2024 yılında ise %2,7'ye ulaşması beklenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin dış ticaret hacminin 2023 yılında %2,6 oranında, 2024 yılında ise %4,6 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

Uluslararası Kuruluşların Küresel Ticaret Hacmi Büyüme Tahminleri (%)

	DTÖ ¹	IMF ²	Dünya Bankası ²	OECD ²
2021	9,7	10,4	10,6	10,0
2022	3,5	5,4	4,0	5,4
2023	1,0	2,4	1,6	2,9

Kaynak: DTÖ, IMF, Dünya Bankası

¹Uluslararası hizmet ticareti hariç küresel ticaretteki büyüme

²Uluslararası hizmet ticareti dahil küresel ticaretteki büyümesi

Yapılan tahminler birçok farklı risk faktörü tarafından etkilenmektedir. Tedarik zincirlerinde yaşanan sorunların çözülmeye başlanması ile birlikte taşımacılık maliyetlerinin normalleşmesi küresel ticareti olumlu etkileyen bir gelişmedir. Küresel çapta emtia fiyatlarındaki değişimler uluslararası ticaret üzerinde belirgin bir etki oluşturmaktadır. Son dönemde enerji emtia fiyatları başta olmak üzere genel olarak emtia fiyatlarında düşüş yaşandığı görülmektedir.

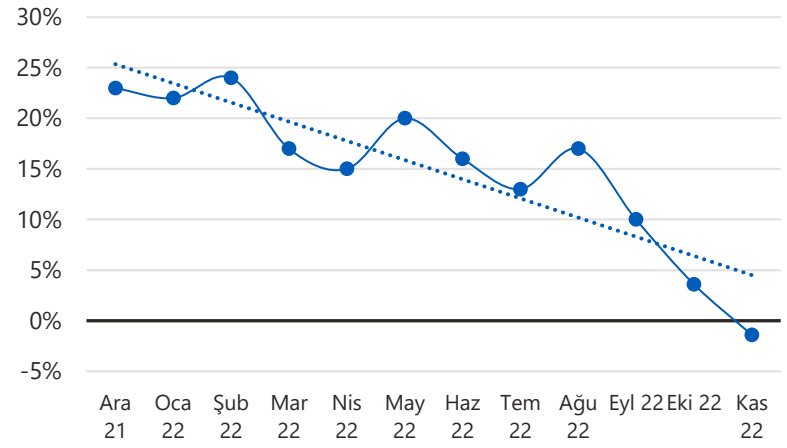
Rusya-Ukrayna arasındaki savaş ve takibinde batılı ülkeler tarafından Rusya'ya uygulanan yaptırımlar uluslararası ticaretin akış yönünde değişimlere neden olmaktadır. Rusya'nın yaptırım uygulayan ülkeler ile dış ticareti önemli ölçüde azalırken, yaptırım uygulamayan ülkeler ile dış ticareti belirgin seviyede artış göstermiştir. Savaşın seyri küresel ticaret açısından belirleyici olacaktır. Avrupa ülkeleri tarafından uygulanan enerji tasarruf politikaları bu ülkelerde belirli alanlarda faaliyet gösteren imalat sanayi kapasitesinde düşüşe neden olmuştur.

Covid-19 salgını kapsamında uygulanan katı önlemlerin kaldırılması ile birlikte Çin'de ekonomik faaliyetlerin artışa geçmesi küresel ticareti olumlu olarak etkileyecek bir gelişmedir. Ancak Çin ekonomisinde büyümenin beklentilerin altında kalması durumunda küresel çapta talebin olumsuz etkilenmesi dünya ticareti üzerinde aşağı yönlü baskı oluşturabilir. Dünyanın en büyük ekonomileri ABD ile Çin arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkilerdeki gelişmeler, ilerleyen dönemde küresel ticareti etkileyecek risk unsurlarından biridir.

2022 yılı Kasım ayında uluslararası ticaret bir önceki yılın aynı ayına göre %1,4 düştü

Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Center - ITC) güncel verilerine göre 2022 yılı Kasım ayında küresel ticaret bir önceki yılın aynı ayına göre %1,4 düşmüştür. Bu dönemde özellikle en az gelişmiş ülkeler grubunun ihracatında %12 oranındaki artış dikkat çekerken, gelişmiş ülkelerin ihracatı %1 oranında ve gelişmekte olan ülkelerin ihracatı %2,3 oranında azalmıştır.

Küresel Ticaretin Bir Önceki Yıla Göre Aylık Değişim Oranları

Kaynak: ITC

Kasım ayında Avrupa ve Amerika bölgeleri ihracatı artarken Asya ve Afrika ihracatı düştü

Küresel çapta ihracat bölgeler açısından incelendiğinde bir önceki yıla göre Kasım ayında en fazla ihracat artışı %7,7 oranı ile Kuzey-Orta-Güney Amerika bölgesinde gerçekleşmiştir. Avrupa bölgesindeki ihracat artışı %0,7 olmuştur. Pasifik bölgesi ihracatı Kasım ayında %1,1 düşerken, Afrika bölgesi ihracatı %4,8 ve Asya bölgesi ihracatı %5,9 azalmıştır.

Avrupa ve Pasifik bölgeleri ithalatı artarken Asya ve Amerika bölgeleri ithalatı azaldı

2022 yılı Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre en fazla ithalat artışı yaşanan bölge %14 oranı ile Pasifik bölgesi olmuştur. Avrupa bölgesinin ithalatı bu dönemde %6,5 artmıştır. Afrika bölgesinin ithalatı %3,1 azalırken, Asya bölgesinde ithalat %2,9 ve Amerika bölgesinde ithalat %1 oranında düşmüştür.

Madencilik, tarım ve hayvansal ürünler dış ticareti artarken sanayi ürünleri ticareti azaldı

Endüstriyel gruplar bazında incelendiğinde, küresel çapta madencilik uluslararası ticaret hacmi Kasım ayında bir önceki yıla göre %13 artmıştır. Tarım ve hayvansal ürünlerin uluslararası ticareti ise bu dönemde %4 oranında yükselmiştir. Sanayi ürünlerinin ticareti %4,9 düşmüştür.

En yüksek artış oranı gemi, yat ve parçaları ürün grubunda gerçekleşti

Ürün gruplarına göre incelendiğinde, 2022 yılı Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre uluslararası ticaret alanında en fazla artış %112 ile gemi, yat ve parçaları sektöründe yaşanmıştır. Bu ürün grubundaki ticaret hacmi 2021 Kasım ayındaki 2 milyar \$ seviyesinden 2022 yılı Kasım ayında 4,1 milyar \$ seviyesine çıkmıştır. İlgili dönemde küresel buğday ticareti %39 artışla 2,1 milyar \$'a ulaşmıştır. Diğer önde gelen sektörlerdeki ihracat incelendiğinde, mücevher ihracatı %2,3 artışla 17 milyar \$, elektronik cihazlar %16 düşüşle 193 milyar \$, kimyasallar %5 düşüşle 131 milyar \$, mineral yakıtlar %17 artışla 211 milyar \$, metal ürünler ihracatı %5,8 azalışla 24 milyar \$, madencilik ürünleri %11 azalışla 4,9 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye Ekonomisi ve Dış Ticareti

Türkiye Ekonomisi

Sanayi Üretim Endeksi Kasım ayında %1,3 azaldı

Ekonominin sanayi kesiminde meydana gelen gelişmelerin kısa dönemde olumlu veya olumsuz etkilerinin ölçülebilmesi için “Sanayi Üretim Endeksi” hesaplanmaktadır. Sanayi Üretim Endeksi yıllık bazda 2022 yılı Kasım ayında %1,3 azalırken, aylık bazda sanayi üretimi %1,1 oranında düşmüştür. TÜİK Verilene göre 2022 yılı Kasım ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %8,6; imalat sanayi sektörü endeksi %0,4; elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi ise %7,9 azalmıştır².

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı Ocak ayında %,75,3 oldu

2023 yılı Ocak ayında, imalat sanayi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmamış Kapasite Kullanım Oranı (KKO), bir önceki aya göre 1,2 puan azalarak yüzde 75,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış Kapasite Kullanım Oranı (KKO-MA) ise, bir önceki aya göre 0,6 puan azalarak yüzde 75,8 seviyesinde gerçekleşmiştir. TCMB verilerine göre kapasite kullanım oranı yatırım mallarında bir önceki aya göre 1.9 puan azalışla %77,0, ara mallarda 0,9 puan azalışla %75,6, tüketim mallarında 1,1 puan azalışla %73,0, dayanıklı tüketim mallarında 1.0 puan düşüşle %70,7 ve dayanıksız tüketim mallarında 1,1 puan azalarak %73,4 oranında gerçekleşmiştir³.

İşsizlik Kasım ayında %9,9 olarak gerçekleşti

İşsizlik oranı 2022 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre değişim göstermeyerek %9,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı ise %10,2 olmuştur. İstihdam edilenlerin sayısı Kasım ayında 31 milyon 897 bin kişidir. İstihdam oranı ise %49,1 olmuştur. İşgücü 2022 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre 308 bin kişi artarak 35 milyon 150 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,5 puanlık artış ile %54,1 olarak gerçekleşti⁴.

² TÜİK Sanayi Verileri²

³ TCMB İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı²

⁴ TÜİK İstihdam, İşsizlik ve Ücret verileri²

Türkiye'nin Temel Ekonomik Göstergeleri

Göstergeler	2020	2021	2022												2023
			Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	
GSYH Değişim ¹ (%)	1,9	11,4	-	-	7,5	-	-	7,7	-	-	3,9	-	-	-	-
GSYH (milyar \$)	717	807	-	-	181	-	-	220	-	-	242	-	-	-	-
Sanayi Üretim Endeksi Yıllık Değişim ²	1,6	17,5	7,6	13,3	9,8	10,8	9,0	8,8	2,5	1,1	0,5	3,2	-1,3	-	-
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (%)	71,9	76,6	77,6	76,6	77,3	77,8	78,0	77,6	78,2	76,7	77,4	76,9	75,9	76,5	75,3
İşsizlik Oranı (%)	13,1	12,0	12,1	11,4	11,4	10,6	10,1	9,7	10,6	9,8	9,9	9,9	9,9	-	-
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	-31,9	-7,3	-6,9	-5,3	-5,6	-2,5	-5,8	-2,6	-3,5	-2,6	-2,9	-0,4	-3,7	-	-
Cari İşlemler Dengesi / GSYH Oranı (%)	-4,4	-0,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	-37,9	-29,3	-8,6	-6,3	-6,4	-4,3	-8,8	-6,4	-9,4	-9,7	-8,1	-7,9	-8,8	-10,4	-14,4
İhracat (FOB, milyar \$)	169,6	225,2	17,6	19,9	22,6	23,3	19	23,4	18,5	21,3	22,6	21,3	21,9	22,9	19,4
İthalat (CIF, milyar \$)	219,5	271,4	27,8	27,8	30,9	29,5	29,6	31,6	29,2	32,5	32,2	29,2	30,7	33,3	33,7
Bütçe Dengesi / GSYH Oranı (%)	-3,5	-2,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TÜFE ³ Oranı (%)	14,60	36,08	48,7	54,4	61,1	70	73,5	78,6	79,6	80,2	83,5	85,5	84,4	64,3	57,68

Kaynak: Hazine Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, TÜİK, TCMB

¹GSYH (Yıllık Reel Yüzde Değişim) ²Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi (2015=100, Yıllık Yüzde Değişim) ³TÜFE Dönem sonu yıllık yüzde değişim

Not: 2022 yılına ilişkin veriler geçici olup ilerleyen dönemde bu veriler ilgili kuruluşlar tarafından revize edilebilmektedir.

Ocak-Kasım 2022 döneminde Cari İşlemler Açığı yaklaşık 41,8 milyar \$ oldu

TCMB verilerine göre, cari işlemler dengesi Kasım ayında yaklaşık 3,7 milyar \$ açık kaydetmiştir. Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise 5,3 milyar \$ fazla vermiştir. 2022 yılı Ocak-Kasım dönemi cari işlemler açığı yaklaşık 41,8 milyar \$ olurken, aynı dönemde altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı yaklaşık 48,3 milyar \$ fazla vermiştir. Ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı 7,1 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Hizmetler dengesi kaynaklı girişler 3,7 milyar \$ seviyesinde gerçekleşmiştir. Söz konusu başlık altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler ise yaklaşık 2,6 milyar \$ olmuştur⁵.

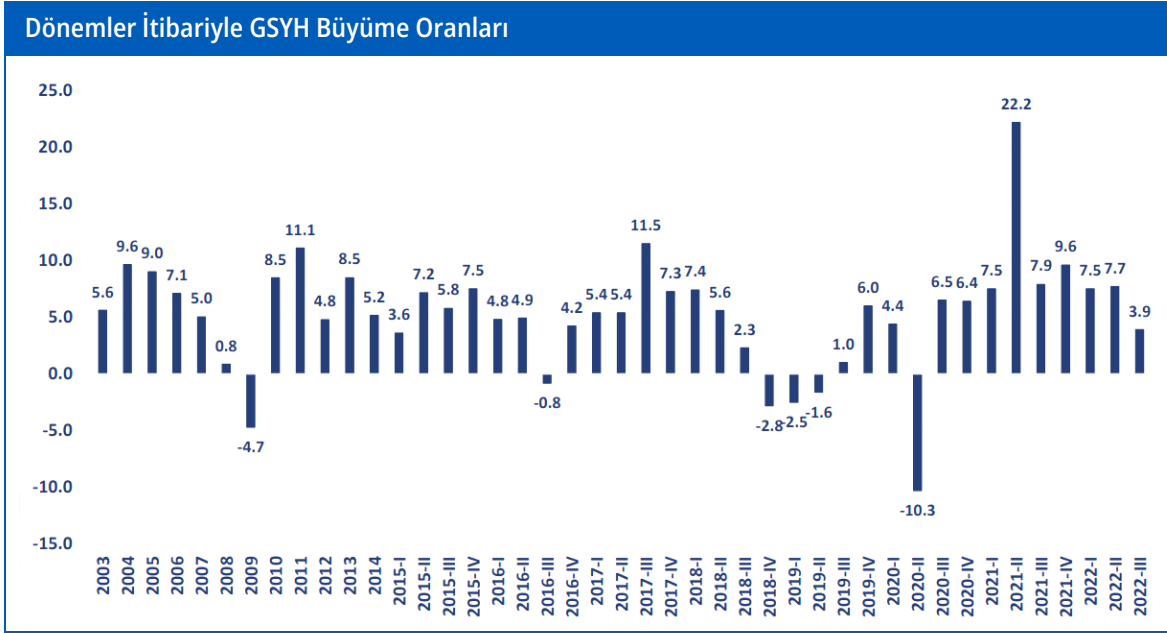
Tüketici fiyat endeksi Ocak ayında yıllık %57,68 oldu

TÜİK verilerine göre tüketici fiyat endeksi, 2023 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre %6,65, bir önceki aya göre %6,65, bir önceki yılın aynı ayına göre %57,68 ve on iki aylık ortalamalara göre %72,45 olarak gerçekleşmiştir. Ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre en az artış gösteren ana grup %24,24 ile giyim ve ayakkabı olurken, bir önceki yılın aynı ayına göre artışın en yüksek olduğu ana grup ise %77,22 ile sağlık olmuştur⁶. Yurt içi üretici fiyat endeksi ise 2023 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre %4,15, bir önceki yılın Aralık ayına göre %4,15, bir önceki yılın aynı ayına göre %86,46 ve on iki aylık ortalamalara göre %125,53 artış göstermiştir. Yıllık en düşük artış; %28,97 ile ana metaller, %43,33 ile kağıt ve kağıt ürünleri, %47,77 ile kauçuk ve plastik ürünler alt sektörlerinde gerçekleşmiştir. Elektrik, gaz, buhar ve

⁵ TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri²

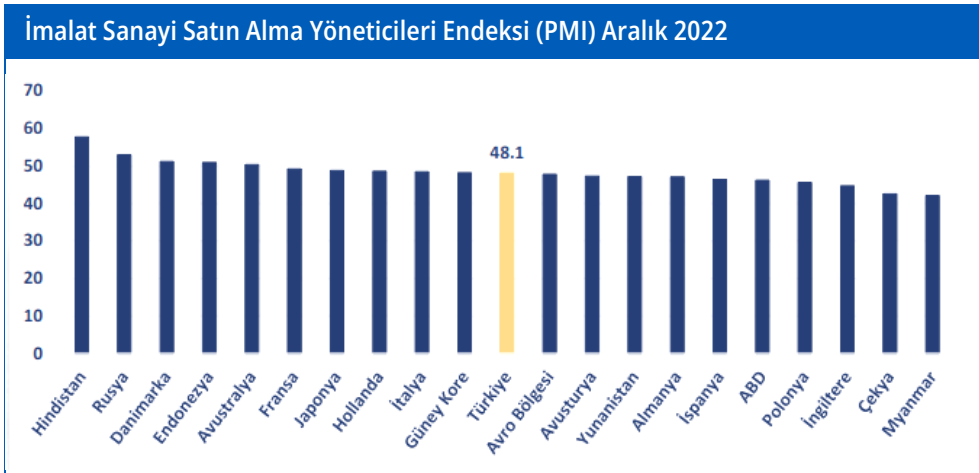
⁶ TÜİK Enflasyon ve Fiyat verileri²

iklimlendirme %237,14, diğer madencilik ve taş ocakçılığı ürünleri %147,26, diğer metalik olmayan mineral ürünler %145,09 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler olmuştur.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

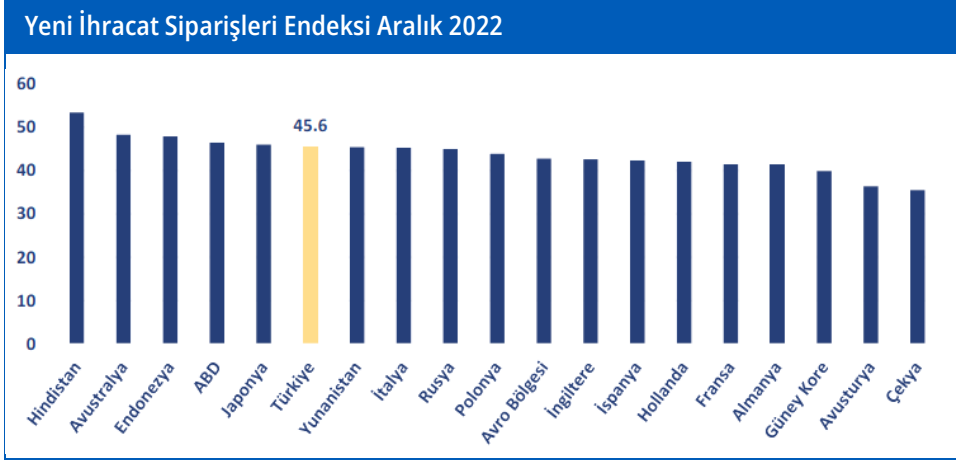
Türkiye ekonomisinde GSYH 2022 yılı 3. çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %3,9 artış göstermiştir. TÜİK verilene göre üretim yöntemiyle GSYH, üçüncü çeyrek değeri cari fiyatlarla 241,5 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ekonomisinin büyüme oranları incelendiğinde Covid-19 pandemisinin etkisini gösterdiği 2020 yılının ikinci çeyreğinde gerçekleşen %10,3 oranındaki düşüşten sonraki 9 çeyreklik dönemde çeyrek bazında ortalama ekonomik büyüme oranı %8,8 olmuştur.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Satınalma Yöneticileri Endeksleri (Purchasing Managers' Indices - PMI), ekonomik faaliyet koşullarının ölçümü açısından yakından takip edilen göstergeler arasında yer almaktadır. PMI'lar ekonomik koşullara ilişkin önemli bir öncü göstergedir. PMI'ların 50'den büyük olması önceki aya kıyasla bir artış olduğu

anlamını taşıırken, 50'den küçük olması ise önceki aya göre düşüş olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda PMI Endeksleri ilgili ekonomi ve sektörün faaliyet koşullarındaki değişimin yönünü göstermektedir. 2022 yılı Aralık ayında Türkiye'nin PMI değeri 48,1 olarak kayda geçmiştir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Satınalma yöneticileri ile yapılan görüşme ve anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek hazırlanan "Yeni İhracat Siparişleri Endeksi" mal ve hizmet sektörlerindeki yurt dışı talebi ölçen bir göstergedir. Bu sayede ülke ve sektör bazında ihracat talebinde zaman içinde meydana gelen değişimler takip edilebilmektedir. Endeks değerinin 50'nin altında olması talepteki düşüşü, 50'nin üstünde olması talepteki artışı ifade ederken, 50 değeri bir değişimin olmadığını göstermektedir. Yeni İhracat Siparişleri Endeksi değeri 2022 yılı Aralık ayında 45,6 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin Dış Ticareti

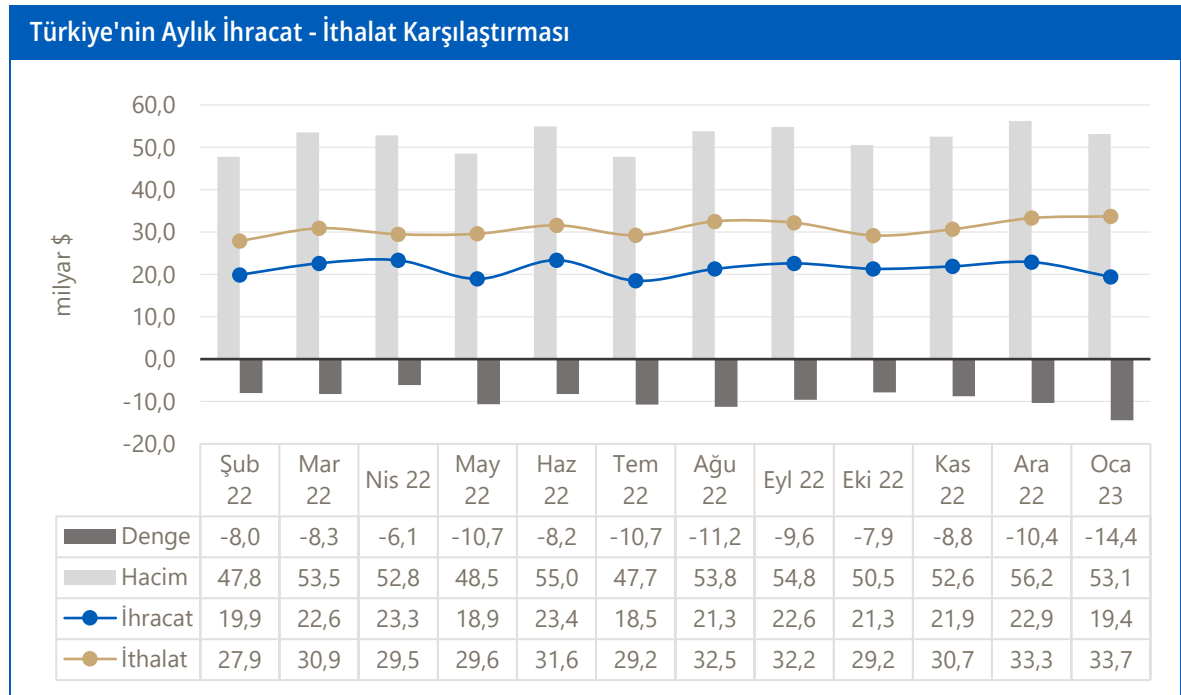
Ocak ayında ihracat %10,4 artışla 19,4 milyar \$'a ulaştı

2023 yılının ilk ayında Türkiye ihracatı %10,4 artışla 19,4 milyar \$'a ulaşmıştır. Bu dönemde toplam ithalat ise %21,2 artışla 33,7 milyar \$'a yükselmiştir. Dış ticaret hacmi ise %17,0 oranında büyüme kaydederek 53,1 milyar \$ seviyesine ulaşmıştır. 2023 yılı Ocak ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı %57,4 olarak gerçekleşmiştir. Son 12 aylık ihracat 256 milyar \$'a ulaşırken, birim ihracat değeri ise geçen yılın aynı ayına göre %24,2 artışla 1,56 \$'a yükseldi.

Türkiye Dış Ticareti			
	Ocak 2022	Ocak 2023	Değişim (%)
İhracat (milyar \$)	17.6	19.4	10,4
İthalat (milyar \$)	27.8	33.7	21,2
Dış Ticaret Hacmi (milyar \$)	45.4	53.1	17,0
Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	-10.3	-14.4	39,6
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)	63,0	57,4	-

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Son 12 aylık dönemde aylık ortalama ihracat 21,3 milyar \$, ortalama ithalat ise 30,9 milyar \$ olmuştur. Son 1 yılda en yüksek ihracat rakamına 23,4 milyar \$ ile 2022 yılı Haziran ayında erişilmiştir. En düşük ihracat ise 18,5 milyar \$ ile 2022 yılı Temmuz ayında gerçekleşmiştir. En yüksek aylık ithalat 33,7 milyar \$ ile 2023 yılı Ocak ayında, en düşük ithalat ise 27,9 milyar \$ ile 2022 yılı Şubat ayında olmuştur.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Ocak ayında AB ile ihracatın payı %42,1

Bölgesel bazda ülkemizin en büyük ticaret ortağı konumunda bulunan Avrupa Birliği ile ihracatımız 2023 yılı Ocak ayında geçen yıla göre %11,6 oranında artarak 8,2 milyar \$ olarak gerçekleşti. Toplam ihracat içinde AB'nin payı %42,1 olarak gerçekleşmiştir.

En fazla ihracat gerçekleştirilen ikinci bölge olan Yakın ve Orta Doğu'ya ihracat ise 2023 yılı Ocak ayında %10,3 oranında artış ve %17,0 pay ile 3,30 milyar \$'a ulaşmıştır. İlgili dönemde AB dışındaki diğer Avrupa ülkeleri 3,25 milyar \$ ihracat, %46,8 artış ve %16,8 pay ile en fazla ihracat gerçekleştirilen 3. ülke grubu olmuştur.

Diğer Asya ülkeleri, Orta Amerika ve Karayipler Ocak ayı ihracatında artış yaşanan diğer bölgeler olmuştur. Kuzey Afrika ve diğer Afrika ülkeleri, Güney Amerika ve Kuzey Amerika ülkeleri ile Avustralya ve Yeni Zelanda'ya ihracatta ise Ocak ayında bir önceki yıla kıyasla düşüş yaşanmıştır.

Ülke Grupları İhracat Dağılımı (milyon \$)								
Sıra	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları	Ocak			Ocak-Aralık		
			2022	2023	Pay (%)	2021	2022	Pay (%)
1	Avrupa	Avrupa Birliği 27	7.311	8.159	42,1	93.053	103.106	40,6
		Diğer Avrupa (AB Hariç)	2.216	3.254	16,8	31.465	36.805	14,5
2	Afrika	Diğer Afrika	736	646	3,3	7.876	9.877	3,9
		Kuzey Afrika	1.198	909	4,7	13.336	14.159	5,6
3	Amerika	Güney Amerika	251	191	1,0	3.593	3.356	1,3
		Kuzey Amerika	1.346	1.280	6,6	16.408	18.787	7,4
		Orta Amerika ve Karayipler	179	194	1,0	2.443	2.769	1,1
4	Asya	Diğer Asya	1.196	1.347	6,9	17.234	18.409	7,2
		Yakın ve Orta Doğu	2.990	3.299	17,0	38.355	45.225	17,8
5	Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	86	72	0,4	1.128	1.089	0,4
6	Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	45	26	0,1	325	590	0,2
Toplam			17.554	19.376	100,0	225.215	254.172	100,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

AB hariç diğer Avrupa ülkeleri ithalatı Ocak ayında %72,7 arttı

2023 yılının ilk ayında Türkiye'nin toplamda en fazla ithalat gerçekleştirdiği ülke grubu 10,7 milyar \$, %72,7 artış ve %31,6 pay ile AB hariç diğer Avrupa ülkeleri olmuştur. Bu dönemde AB'den gerçekleştirilen ithalat %22,6 artış, %22,9 pay ve 7,72 milyar \$ ikinci sırada yer almıştır. %20,7 artış ve 7,65 milyar \$ ithalat ile Diğer Asya ülkeleri üçüncü sırada yer almıştır.

Bu dönemde Kuzey Afrika'dan gerçekleştirilen ithalattaki %240 oranındaki artış ile Orta Amerika ve Karayipler bölgesinden gerçekleştirilen ithalattaki yaklaşık 4 katlık artış dikkat çekmektedir. Kuzey Amerika, Diğer Afrika ülkeleri, Yakın ve Orta Doğu ülkeleri, Avustralya ve Yeni Zelanda Ocak ayında ithalat artışının yaşandığı diğer bölgelerdir. Ocak ayında Güney Amerika ülkelerinden gerçekleştirilen ithalatta ise düşüş yaşanmıştır.

Ülke Grupları İthalat Dağılımı (milyon \$)								
Sıra	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları	Ocak			Ocak-Aralık		
			2022	2023	Pay (%)	2021	2022	Pay (%)
1	Avrupa	Avrupa Birliği 27	6.300	7.722	22,9	85.383	93.286	25,6
		Diğer Avrupa (AB Hariç)	6.175	10.663	31,6	44.758	87.506	24,1
2	Afrika	Diğer Afrika	371	397	1,2	2.815	3.411	0,9
		Kuzey Afrika	403	1.370	4,1	5.418	6.099	1,7
3	Amerika	Güney Amerika	604	473	1,4	7.772	9.920	2,7
		Kuzey Amerika	1.377	2.177	6,5	14.227	16.545	4,5
		Orta Amerika ve Karayipler	85	339	1,0	1.099	1.421	0,4
4	Asya	Diğer Asya	6.342	7.655	22,7	68.242	87.936	24,2
		Yakın ve Orta Doğu	1.668	2.772	8,2	16.126	21.346	5,9
5	Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	143	167	0,5	1.158	1.690	0,5
6	Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	4.377	8	0,0	24.429	34.552	9,5
Toplam			27.844	33.742	100,0	271.426	363.711	100,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2023 yılı Ocak ayında en fazla ihracat yapılan ülke 1,8 milyar \$ ile Almanya

2023 yılı Ocak ayında en çok ihracat yapılan ülke 1,8 milyar \$ ile Almanya olmuştur. Bu dönemde Almanya'ya gerçekleştirilen ihracat %13,8 oranında artış gösterirken, Almanya'nın toplam ihracat içindeki payı %9,4 olarak gerçekleşmiştir. Ocak ayında en fazla ihracat gerçekleştirilen ikinci ülke ise ABD olmuştur. ABD'ye ihracat geçen yılın aynı dönemine göre %2,7 oranında azalarak 1.19 milyar \$ olarak gerçekleşmiş ve toplam ihracat içinde %6,1'lik bir payı oluşturmuştur. Ocak ayında en fazla ihracat gerçekleştirilen üçüncü ülke ise Rusya'dır. Rusya'ya ihracat %149,3 artarak 1,04 milyar \$ seviyesine çıkmıştır. Rusya'ya ihracatın toplam içindeki payı ise %5,4'e yükselmiştir. İhracatta önemli artış sağlanan ülkeler incelendiğinde Suudi Arabistan, Kazakistan ve İsviçre öne çıkmaktadır. Suudi Arabistan'a ihracat bir önceki yıla kıyasla yaklaşık 22 kat artmıştır. Kazakistan'a ihracat yaklaşık 2 kat, İsviçre'ye ihracat ise yaklaşık 1,5 kat artmıştır. Özellikle Suudi Arabistan'a ihracatta önemli bir toparlanma süreci yaşanmaktadır. İlk 20 ülke arasında ABD, İtalya, Irak, İsrail, Bulgaristan ve Çin ihracatta bir önceki yılın Ocak ayına göre azalış yaşanan ülkeler arasındadır.

En Fazla İhracat Yapılan 20 Ülke							
Sıra	Ülke Adı	Ocak			Ocak-Aralık		
		2022 (milyon \$)	2023 (milyon \$)	Pay (%)	2021 (milyon \$)	2022 (milyon \$)	Pay (%)
1	Almanya	1.604	1.826	9,4	19.311	21.145	8,3
2	ABD	1.219	1.186	6,1	14.720	16.882	6,6
3	Rusya Federasyonu	418	1.042	5,4	5.774	9.344	3,7
4	İngiltere	947	954	4,9	13.704	13.011	5,1
5	İtalya	1.020	917	4,7	11.473	12.354	4,9
6	Irak	883	872	4,5	11.126	13.751	5,4
7	İspanya	683	835	4,3	9.620	9.651	3,8
8	Fransa	645	773	4,0	9.111	9.535	3,8
9	Hollanda	588	604	3,1	6.765	8.029	3,2
10	Romanya	364	486	2,5	5.175	6.951	2,7
11	İsrail	537	486	2,5	6.356	7.033	2,8
12	Polonya	402	454	2,3	4.674	5.494	2,2
13	BAE	333	421	2,2	5.493	5.417	2,1
14	Ukrayna	209	341	1,8	2.901	3.222	1,3
15	Belçika	308	338	1,7	4.899	4.779	1,9
16	Bulgaristan	339	328	1,7	3.953	4.722	1,9
17	Mısır	477	253	1,3	4.514	4.558	1,8
18	İran	217	241	1,2	2.771	3.069	1,2
19	Çin	280	222	1,1	3.663	3.281	1,3
20	Suudi Arabistan	10	218	1,1	265	1.072	0,4
	Liste Toplamı	11.482	12.794	66,0	146.268	163.299	64,2
	Diğer	6.072	6.583	34,0	78.947	90.873	35,8
	Toplam	17.554	19.376	100,0	225.215	254.172	100,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Ocak ayında en fazla ithalat yapılan ülke 4,9 milyar \$ ile Rusya

2023 yılı Ocak ayında en fazla ithalat gerçekleştirilen ülke %14,4 pay ve 4.9 milyar \$ ile Rusya olmuştur. İlgili ayda Rusya'dan gerçekleştirilen ithalat %4,9 oranında artmıştır. En fazla ithalat gerçekleştirilen ikinci ülke ise 4,5 milyar \$, ve %13,2 payla ile İsviçre olmuştur. İsviçre'den gerçekleştirilen ithalat yaklaşık 16 kat artış göstermiştir. En fazla ithalat gerçekleştirilen üçüncü ülke ise 3,6 milyar \$, %15,0 oranında artış ve %10,5 pay ile Çin olmuştur. En fazla ithalat gerçekleştirilen ilk 20 ülke arasında Ocak ayında ABD, Kazakistan, Mısır, Irak, Azerbaycan ve Cezayir'den gerçekleştirilen ithalatta önemli seviyede artış olmuştur. İthalatında azalış yaşanan ülkeler arasında ise Güney Kore ve Ukrayna bulunmaktadır.

En Fazla İthalat Yapılan 20 Ülke							
Sıra	Ülke Adı	Ocak			Ocak-Aralık		
		2022 (milyon \$)	2023 (milyon \$)	Pay (%)	2021 (milyon \$)	2022 (milyon \$)	Pay (%)
1	Rusya Federasyonu	4.638	4.867	14,4	28.959	58.854	16,2
2	İsviçre	276	4.456	13,2	3.055	15.335	4,2
3	Çin	3.095	3.559	10,5	32.238	41.354	11,4
4	ABD	1.279	2.113	6,3	13.148	15.229	4,2
5	Almanya	1.440	1.808	5,4	21.726	24.033	6,6
6	İtalya	769	1.030	3,1	11.563	14.082	3,9
7	Fransa	701	1.028	3,0	7.932	9.430	2,6
8	Hindistan	669	703	2,1	7.936	10.698	2,9
9	Kazakistan	136	686	2,0	1.595	3.515	1,0
10	Güney Kore	714	650	1,9	7.597	9.004	2,5
11	Mısır	182	647	1,9	2.212	2.551	0,7
12	Irak	76	599	1,8	1.664	1.419	0,4
13	İspanya	467	546	1,6	6.312	7.004	1,9
14	İngiltere	434	488	1,4	5.558	5.904	1,6
15	Belçika	377	475	1,4	5.628	4.421	1,2
16	BAE	290	456	1,4	2.443	4.471	1,2
17	Ukrayna	595	452	1,3	4.525	4.452	1,2
18	Japonya	366	404	1,2	4.389	4.642	1,3
19	Azerbaycan	70	400	1,2	751	836	0,2
20	Cezayir	71	398	1,2	1.195	1.367	0,4
	Liste Toplamı	16.644	25.766	76,4	170.426	238.599	65,6
	Diğer	11.200	7.976	23,6	101.000	125.112	34,4
	Toplam	27.844	33.742	100,0	271.426	363.711	100,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Ocak ayında en fazla ihracat gerçekleştiren sektör otomotiv endüstrisi

2023 yılı Ocak ayında sektör bazında otomotiv endüstrisi, 2,7 milyar \$ ihracat ve %14,0 pay ile en fazla ihracat gerçekleştirilen sektör olmuştur. Otomotiv endüstrisini 2,3 milyar \$ ihracat ve %11,9 payla kimyevi maddeler ve mamulleri sektörü izlerken, 1,6 milyar \$ ihracat ve %8,4 payla hazır giyim ve konfeksiyon sektörü üçüncü sırada yer almıştır. İlgili dönemde zeytin ve zeytinyağı, tütün, deri ve deri mamulleri sektörleri ihracatında yüksek artış oranları gerçekleşmiştir. Gemi, yat ve hizmetleri, çelik, fındık ve mamulleri, ihracatı en yüksek oranda düşüş yaşayan sektörler olmuştur. Ocak ayında Türkiye ihracatının kilogram birim fiyatı %24,2 artışla 1,56 dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye İhracatının Sektörel Dağılımı					
Sektörler	Ocak 2023 (milyon \$)	Değ. (%)	Pay (%)	Birim Fiyat (\$ / Kg)	Birim Fiyat Değ. (%)
Otomotiv Endüstrisi	2.716	21,9	14,0	7,91	14,3
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	2.305	7,7	11,9	1,20	12,0
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	1.634	2,7	8,4	16,28	13,4
Elektrik ve Elektronik	1.181	20,5	6,1	4,94	29,8
Çelik	1.115	-31,3	5,8	1,10	4,1
Demir ve Demir Dışı Metaller	1.051	-6,1	5,4	4,64	1,0
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	989	19,3	5,1	1,11	18,0
Makine ve Aksamları	845	18,8	4,4	6,69	21,1
Tekstil ve Hammaddeleri	819	0,5	4,2	4,32	-5,2
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	627	12,4	3,2	1,51	18,5
İklimlendirme Sanayii	525	14,7	2,7	6,34	23,8
Madencilik Ürünleri	441	-11,4	2,3	0,19	8,6
Mücevher	420	17,0	2,2	670,7	27,6
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	361	2,2	1,9	0,17	32,4
Yaş Meyve ve Sebze	325	14,3	1,7	0,66	43,7
Savunma ve Havacılık Sanayii	281	-4,7	1,5	69,33	15,7
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	272	-9,3	1,4	3,14	26,2
Halı	212	6,6	1,1	3,19	-1,9
Deri ve Deri Mamulleri	179	34,7	0,9	11,53	18,9
Meyve Sebze Mamulleri	171	-1,3	0,9	1,39	23,8
Fındık ve Mamulleri	143	-21,2	0,7	6,23	10,6
Kuru Meyve ve Mamulleri	128	7,3	0,7	3,36	3,6
Zeytin ve Zeytinyağı	120	219,2	0,6	3,70	73,8
Tütün	86	58,7	0,4	7,99	15,9
Gemi, Yat ve Hizmetleri	21	-71,0	0,1	1,28	-84,9
Süs Bitkileri ve Mamulleri	14	12,5	0,1	2,49	26,1
Diğer Sanayi Ürünleri	9	11,1	0,0	6,45	13,0
Toplam (TİM Verileri)	16.991	5,3	87,7	1,56	24,2
İhracatçı Birlikleri Kaydından Muaf İhracat ile Antrepo ve Serbest Bölgeler Farkı	2.385	68,0	12,3	-	-
Genel İhracat Toplamı	19,376	10,4	100,0	-	-

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi

Fasıl bazında en fazla ihracat yapılan ürün grubu Motorlu Kara Taşıtları

Ocak ayında fasıl bazında en fazla ihracat yapılan ürün gruplarında motorlu kara taşıtları 2,3 milyar \$ ile ilk sırada yer almaktadır. Geçen yıla göre bu ürün grubundaki ihracat %18,7 artmıştır. Bu ürün grubunu kazanlar ve makineler ürün grubundaki ihracat %26,6 artış ve 1,9 milyar \$ ile takip etmektedir. Mineral yakıtlar ürün grubundaki ihracat ise bir önceki yıla göre %49,7 artış ile 1,14 milyar \$'a ulaşarak bu dönemde en fazla ihracat gerçekleştirilen 3. ürün grubu olmuştur. Fasıl bazında en fazla ihracat gerçekleştirilen ilk 20 ürün grubu arasında demir-çelik, alüminyum ve alüminyumdan eşya, çimento ürün gruplarının ihracatında düşüş yaşanmıştır.

En Fazla İhracat Yapılan 20 Fasıl (Ocak 2023 Dönemi)						
Sıra	Fasıl Kodu	Fasıl Açıklaması	Ocak 2023		Ocak-Aralık 2022	
			İhracat (milyon \$)	Değişim (%)	İhracat (milyon \$)	Değişim (%)
1	87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	2.307	18,7	26.804	7,1
2	84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	1.946	26,6	22.676	9,1
3	27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	1.142	49,7	16.374	92,5
4	85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	1.125	27,0	13.706	14,1
5	61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	834	2,4	11.012	2,1
6	39	Plastikler ve mamulleri	832	2,5	11.570	15,5
7	73	Demir veya çelikten eşya	796	16,2	10.536	19,7
8	71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	736	4,3	10.206	-6,9
9	62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	703	16,9	8.465	12,7
10	72	Demir ve çelik	661	-45,1	14.628	-14,3
11	08	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	462	3,4	4.944	-7,9
12	76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	449	-13,1	6.708	29,7
13	94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	390	7,5	5.261	9,9
14	40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	313	14,8	3.708	7,3
15	15	Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar, hazır yemeklik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	288	57,8	3.539	70,1
16	25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	241	-10,1	3.818	11,7
17	28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	232	19,5	3.548	61,6
18	20	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	229	1,5	3.080	14,2
19	07	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	224	25,1	2.112	20,7
20	74	Bakır ve bakırdan eşya	222	-5,1	2.663	2,5
		Liste Toplamı	14.130	10,1	185.358	12,4
		Diğer	5.247	11,1	68.814	14,2
		Toplam	19.376	10,4	254.172	12,9

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, TÜİK

Fasıl bazında en fazla ithalat yapılan ürün grubu mineral yakıtlar

Ocak ayında en fazla ithal edilen ürün grupları arasında mineral yakıtlar ürün grubu 8,8 milyar \$ ile ilk sırada yer almaktadır. Mineral yakıtlar ithalatı değer bazında bir önceki yıla göre %0,8 azalış göstermiştir. Bu ürün grubunu kıymetli metaller ürün grubu %656 artış ve 5,4 milyar \$ ile ikinci sırada izlemektedir. Kazanlar ve makine ürün grubu ise %23,2'lik artış ve 3,0 milyar \$ ithalat ile üçüncü sırada yer almaktadır. Bu dönemde fasıl bazında en fazla ithalat gerçekleştirilen ilk 20 ürün grubu arasında kıymetli metaller, bakır ve bakırdan eşya, eczacılık ürünleri, motorlu kara taşıtları, elektrikli makina ve cihazlar ithalatı artan başlıca ürün gruplarıdır. Demir-çelik, plastikler ve mamulleri, alüminyum ve alüminyumdan eşya, organik kimyasal ürünler ithalatında gerçekleşen düşüş ise dikkat çekmektedir.

En Fazla İthalat Yapılan 20 Fasıl (Ocak 2023 Dönemi)						
Sıra	Fasıl Kodu	Fasıl Açıklaması	Ocak 2023		Ocak-Aralık 2022	
			İhracat (milyon \$)	Değişim (%)	İhracat (milyon \$)	Değişim (%)
1	27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	8.750	-0,8	96.549	90,5
2	71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	5.393	655,6	23.457	231,6
3	84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	3.006	23,2	34.574	11,7
4	85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	2.099	40,5	21.534	7,9
5	72	Demir ve çelik	1.740	-35,2	28.367	2,7
6	87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	1.496	47,0	17.679	13,4
7	39	Plastikler ve mamulleri	1.308	-21,2	18.976	7,9
8	29	Organik kimyasal ürünler	784	-18,4	11.120	19,0
9	74	Bakır ve bakırdan eşya	564	90,7	5.510	4,6
10	76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	504	-22,7	7.683	16,5
11	10	Hububat	485	0,2	5.369	26,4
12	90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	485	30,5	5.243	7,4
13	30	Eczacılık ürünleri	419	47,9	4.559	-33,7
14	31	Gübreler	367	31,2	3.032	51,9
15	38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	339	29,0	3.516	21,1
16	28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikler	328	24,4	3.475	58,4
17	40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	324	1,9	4.133	15,5
18	15	Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar, hazır yemeklik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	309	-0,3	4.105	64,2
19	73	Demir veya çelikten eşya	309	14,2	3.687	29,6
20	48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	281	-4,4	4.055	47,9
		Liste Toplamı	29.288	22,7	306.623	36,0
		Diğer	4.454	12,3	57.088	24,2
		Toplam	33.742	21,2	363.711	34,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, TÜİK

Yüksek teknoloji ürünlerin ihracatı Ocak ayında yılında %43,0 arttı

Ocak ayında Türkiye'nin imalat sanayi ürün ihracatında en yüksek artış oranı %43,0 ile yüksek teknoloji ürünlerde yaşanmıştır. Artış bakımından bu ürün grubunu %21,9 artış ile orta yüksek teknoloji ürünler, %8,2 ile düşük teknoloji ürünler izlemiştir. Orta düşük teknoloji ürünlerin ihracatı bu dönemde %1,4 oranında azalmıştır. İmalat sanayi ürün ihracatında en büyük pay %36,8 oran ve 6,7 milyar \$ ihracat ile orta yüksek teknoloji ürünlere aittir. Düşük teknoloji ürünlerin payı %32,9, orta düşük teknoloji ürünlerin payı %27,2 ve yüksek teknoloji ürünlerin payı ise %3,1'dir.

Türkiye'nin Teknoloji Yoğunluğuna Göre İmalat Sanayi Ürün İhracatı (milyon \$)							
Sınıflama Kodu	İmalat Sanayi Teknoloji Sınıfı Açıklaması	Ocak			Ocak-Aralık		
		2022	2023	Değ. (%)	2021	2022	Değ. (%)
1	Yüksek Teknoloji Ürünler	390	558	43,0	6.450	7.420	15,0
2	Orta Yüksek Teknoloji Ürünler	5.483	6.682	21,9	71.009	81.280	14,5
3	Orta Düşük Teknoloji Ürünler	5.001	4.932	-1,4	66.089	73.980	11,9
4	Düşük Teknoloji Ürünler	5.515	5.965	8,2	69.261	77.693	12,2
Toplam		16.389	18.136	10,7	212.809	240.373	13,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Orta düşük teknoloji ürünlerin ithalatı %95,6 arttı

Türkiye'nin imalat sanayi ürün ithalatında Ocak ayında en yüksek artış oranı %95,6 ile orta düşük teknoloji ürünlerde yaşanmıştır. Yüksek teknoloji ürünler ithalatı %41,5 oranındaki artarken, düşük teknoloji ürünler ithalatı %23,1 artmıştır. Orta yüksek teknoloji ürünler ithalatında ise artış oranı %9,3 olmuştur. İmalat sanayi ürün ithalatında en büyük pay %43,9 pay ve 10,9 milyar \$ ihracat ile orta düşük teknoloji ürünlere aittir. Orta yüksek teknoloji ürünlerin ithalat içindeki payı %35,6, düşük teknoloji ürünlerin payı %10,6 ve yüksek teknoloji ürünlerin payı ise %9,9'dur.

Türkiye'nin Teknoloji Yoğunluğuna Göre İmalat Sanayi Ürün İthalatı (milyon \$)							
Sınıflama Kodu	İmalat Sanayi Teknoloji Sınıfı Açıklaması	Ocak			Ocak-Aralık		
		2022	2023	Değ. (%)	2021	2022	Değ. (%)
1	Yüksek Teknoloji Ürünler	1.747	2.472	41,5	25.606	25.474	-0,5
2	Orta Yüksek Teknoloji Ürünler	8.110	8.865	9,3	95.141	108.476	14,0
3	Orta Düşük Teknoloji Ürünler	5.592	10.938	95,6	62.578	95.215	52,2
4	Düşük Teknoloji Ürünler	2.140	2.635	23,1	22.660	31.951	41,0
Toplam		17.589	24.910	41,6	205.984	261.115	26,8

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Ocak ayında yatırım malları ihracatı %24,5 arttı

İhracat mal cinsine göre incelendiğinde, 2023 yılının ilk ayında hammadde ve aramallar ihracatının 9,8 milyar \$ ve %50,7 pay ile ihracat içinde en fazla paya sahip olduğu görülmektedir. Hammadde ve aramallar ihracatı bir önceki yıla göre %7,4 artış göstermiştir. Tüketim malları ise 7,1 milyar \$ ihracat ve %36,8 payla ikinci sırada yer almaktadır. Tüketim malları ihracatı %11,2 artmıştır.

Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına Göre İhracat (milyon \$)							
GEG Kodu	GEG Açıklaması	Ocak			Ocak-Aralık		
		2022	2023	Değ.(%)	2021	2022	Değ.(%)
1	Yatırım (Sermaye) Malları	1.856	2.310	24,5	24.841	29.043	16,9
2	Hammadde-Aramallar	9.140	9.818	7,4	115.184	133.414	15,8
3	Tüketim Malları	6.418	7.140	11,2	83.844	89.810	7,1
4	Diğer	140	109	-22,2	1.346	1.906	41,6
Toplam		17.554	19.376	10,4	225.215	254.172	12,9

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

İthalatta hammadde ve aramallar payı %80,3

İthalat yönünden incelendiğinde ise hammadde ve ara mamuller 27,1 milyar \$ ithalat ve %80,3 pay ile ithalatta en fazla paya sahip mal cinsidir. Hammadde ve aramallar ithalatı bir önceki yıla göre %16,1 artış göstermiştir. Tüketim mallarının ise 2,9 milyar \$ ile ithalat içindeki payı %8,6'dır. Tüketim malları ithalatındaki artış %70,9 olmuştur.

Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına Göre İthalat (milyon \$)							
GEG Kodu	GEG Açıklaması	Ocak			Ocak-Aralık		
		2022	2023	Değ. (%)	2021	2022	Değ. (%)
1	Yatırım (Sermaye) Malları	2.776	3.684	32,7	35.948	40.535	12,8
2	Hammadde-Aramallar	23.350	27.102	16,1	210.143	292.439	39,2
3	Tüketim Malları	1.706	2.915	70,9	24.947	30.481	22,2
4	Diğer	12	41	242,0	388	257	-33,9
Toplam		27.844	33.742	21,2	271.426	363.711	34,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Uluslararası hizmet gelirleri 2022 yılı Ocak-Kasım döneminde 83,5 milyar \$'a yükseldi

Türkiye'nin uluslararası hizmet ticareti gelirleri 2022 yılının Ocak-Kasım döneminde bir önceki yıla kıyasla %50,7 artışla 83,5 milyar \$'a yükseldi. Uluslararası hizmet giderleri ise aynı dönemde %36,4 artışla 35,4 milyar \$ olarak gerçekleşti. Hizmet ticareti fazlası ise %63,3 artış ile 48,2 milyar \$'a ulaştı.

Küresel Emtia Fiyatları

Genel Değerlendirme

Ocak ayında Enerji Fiyatları Endeksi %8,9 geriledi

Dünya Bankası tarafından yayınlanan küresel emtia fiyatları verilerine göre 2023 yılı Ocak ayında enerji fiyatları endeksi bir önceki aya göre %8,9 azalmıştır. Yıllık bazda ise enerji fiyatları endeksi %1,7 azalarak bir önceki yılki seviyesinin altına düşmüştür. Bu düşüşte özellikle doğalgaz fiyatlarındaki büyük çaplı gerileme etkili olmuştur. ABD piyasasında doğalgaz fiyatları bir önceki aya göre %40,5 düşerken, yıllık bazda düşüş oranı %24,5'e ulaşmıştır. Ortalama petrol fiyatları ise aylık bazda %3,0 artarken, geçen yılın Ocak ayına göre fiyatlar %4,2 azalmıştır. Küresel çapta sıkılaştırılan mali politikaların etkisiyle talepte oluşan azalma ve ekonomik faaliyetlerdeki yavaşlama enerji fiyatlarındaki azalışın başlıca etkileri arasında sıralanmaktadır⁷. Doğalgaz fiyatlarındaki düşüşte depoların dolu olması ve ortalamanın üstünde seyreden hava sıcaklıkları etkili olmuştur⁸. IMF tahminlerine göre 2023 yılında petrol fiyatlarının %16,2 oranında düşmesi beklenirken, 2024 yılında da %7,1 düşeceği öngörülmektedir.

Metal Emtia Fiyatları Endeksi %6,0 arttı

Metal Emtia Fiyatları Endeksi son 2 aylık yükseliş trendini sürdürerek 2023 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre %6,0 artmıştır. Bir önceki yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında ise fiyatlardaki düşüş %9,0 olarak gerçekleşmiştir. Ocak ayında alüminyum fiyatları bir önceki aya göre %4,2 artış gösterirken, yıllık bazda fiyatlar %16,8 düşmüştür. Bu dönemde aylık bazda %7,9 artış gösteren bakır fiyatları, bir önceki yılın Ocak ayına göre %7,6 daha düşük seviyededir. Demir cevheri fiyatları bir önceki aya göre %9,3 yükselirken, fiyatlar bir önceki yılki seviyesine kıyasla %7,8 daha düşüktür. Özellikle Çin ekonomisi başta olmak üzere küresel çaplı ekonomik faaliyetlerdeki yavaşlamanın etkisi ile 2022 yılının ikinci yarısından itibaren metal emtia fiyatlarında belirgin ölçüde düşüş kaydedilmiştir. Dünyanın en büyük emtia tüketicilerinin başında gelen Çin'de salgın nedeniyle alınan sıkı önlemlerin kaldırılması ile birlikte ekonomik faaliyetlerde artış yaşanması beklentisi metal fiyatlarını yükselişe neden olmaktadır⁹.

Değerli Metal Emtia Fiyatları Endeksi %4,9 yükseldi

Değerli Metal Emtia Fiyatları Endeksi Ocak 2023 döneminde aylık bazda %4,9 oranında artmıştır. Bir önceki yılın Ocak ayına göre endeks değeri %4,2 oranında artmıştır. Altın fiyatları aylık bazda 2023 yılı

⁷ IMF Ekonomik Görünüm Raporu Ocak 2023²

⁸ Dünya Bankası Küresel Görünüm Raporu²

⁹ Financial Times²

Ocak ayında bir önceki aya göre %5,6 artarken, gümüş fiyatlarında artış oranı %1,4 olarak gerçekleşmiştir. Yıllık bazda ise altın fiyatları %4,5 artmıştır. Gümüş fiyatları ise yıllık bazda %2,1 yükselmiştir.

Tarım ve Gıda Fiyat Endeksleri aylık bazda arttı

Ocak 2023 döneminde Tarımsal Emtia Fiyatları Endeksi aylık bazda %0,5 oranında artarken, Gıda Fiyatları Endeksi %0,4 oranında artmıştır. Yıllık bazda değerlendirildiğinde ise Tarımsal Emtia Fiyatları Endeksi %2,5 oranında düşmüş, Gıda Fiyatları Endeksi %1,6 oranında artmıştır.

Emtia Endeksleri ve Temel Emtia Fiyatları

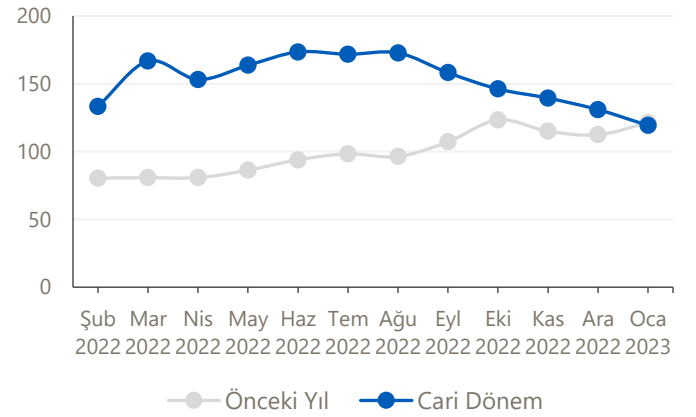
Ana grup emtia endeksleri ve temel emtia fiyatlarının Ocak 2023 dönemi itibarıyla değişimleri aşağıdaki tablolarda sunulmaktadır. “Yıllık” değişimler 2023 yılı Ocak ayındaki değerlerin bir önceki yılın aynı ayına göre ortalama değişimini, “Aylık” değişimler ise 2023 yılı Ocak ayındaki değerlerin bir önceki aya göre ortalama değişimini ifade etmektedir.

Enerji Fiyatları Endeksi

Yıllık: %-1,7↓ Aylık: %-8,9↓

Enerji fiyatları endeksi Ocak ayında bir önceki aya göre %8,9 oranında azalmıştır. Bir önceki yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında ise fiyat endeksi değeri %1.7 daha düşüktür. Son 12 aylık dönemde en yüksek endeks değerine 173,5 ile 2022 yılı Haziran ayında ulaşılırken, en düşük endeks değeri 119,3 ile 2023 yılı Ocak ayında gerçekleşmiştir.

Enerji Fiyatları Endeksi Son 12 Aylık Değişim

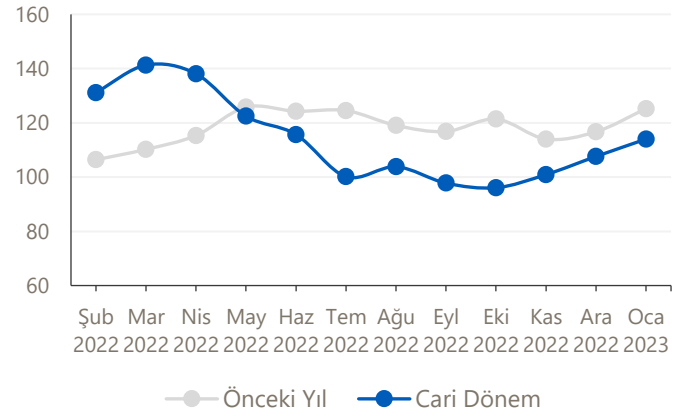

Metal Fiyatları Endeksi

Yıllık: %-9,0↓ Aylık: %6,0↑

Metal fiyat endeksi Ocak ayında bir önceki aya göre %6,0 artmıştır. Yıllık bazda ise 2023 yılının Ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre fiyat endeksi %9,0 oranında azalmıştır. Son 12 aylık dönemde en yüksek endeks değerine 141,3 ile 2022 yılı Mart ayında ulaşılırken, en düşük endeks değeri 96,1 ile 2022 yılı Ekim ayında gerçekleşmiştir.

Metal Fiyatları Endeksi Son 12 Aylık Değişim

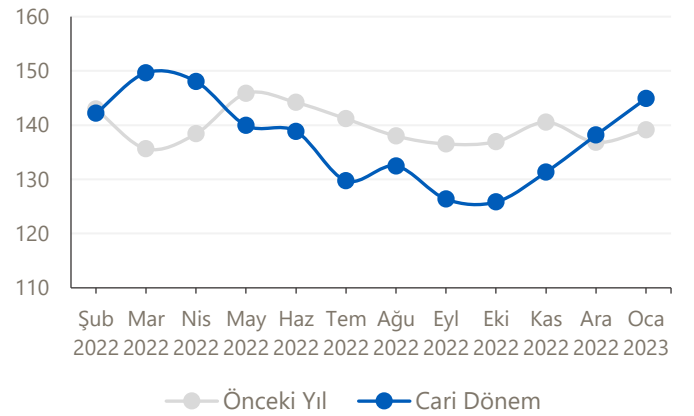

Değerli Metal Fiyatları Endeksi

Yıllık: %4,2↑ Aylık: %4,9↑

Değerli metaller fiyat endeksi Ocak ayında aylık bazda %4,9 artmıştır. Yıllık bazda ise endeks %4,2 artış göstermiştir. Son 12 aylık dönemde en yüksek endeks değerine 149,6 ile 2022 yılı Mart ayında ulaşılırken, en düşük endeks değeri 125,8 ile 2022 yılı Ekim ayında gerçekleşmiştir.

Değerli Metal Fiyatları Endeksi Son 12 Aylık Değişim

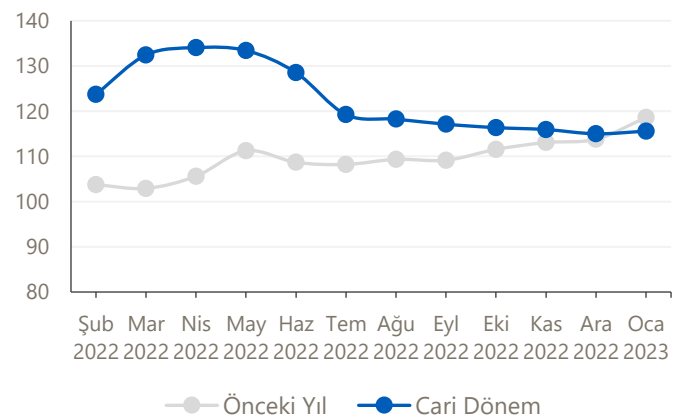

Tarımsal Emtia Fiyatları Endeksi

Yıllık: %-2,5↓ Aylık: %0,5↑

Tarımsal fiyat endeksi Ocak ayında aylık bazda %0,5 artmış olup, yıllık bazda ise %2,5 oranında azalmıştır. Son 12 aylık dönemde en yüksek endeks değerine 134,1 ile 2022 yılı Nisan ayında ulaşılırken, en düşük endeks değeri 115,0 ile 2022 yılı Aralık ayında gerçekleşmiştir.

Tarımsal Emtia Fiyatları Endeksi Son 12 Aylık Değişim

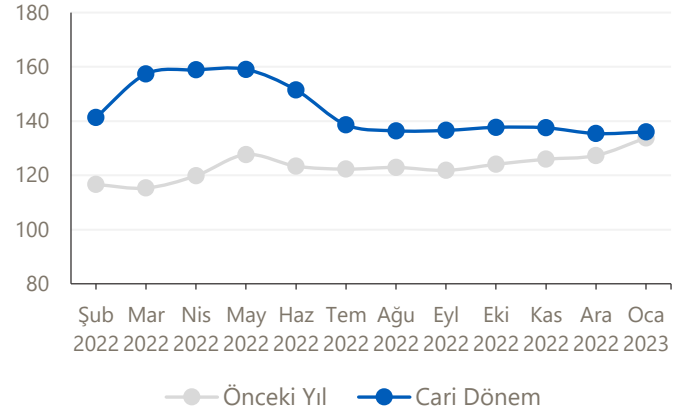

Gıda Fiyatları Endeksi

Yıllık: %1,6↑ Aylık: %0,4↑

Gıda fiyat endeksi Ocak ayında bir önceki aya göre %0,4 artmıştır. Yıllık bazda ise fiyat endeksi %1,6 artış göstermiştir. Son 12 aylık dönemde en yüksek endeks değerine 159,0 ile 2022 yılı Mayıs ayında ulaşılırken, en düşük endeks değeri 133,8 ile 2022 yılı Aralık ayında gerçekleşmiştir.

Gıda Fiyatları Endeksi Son 12 Aylık Değişim

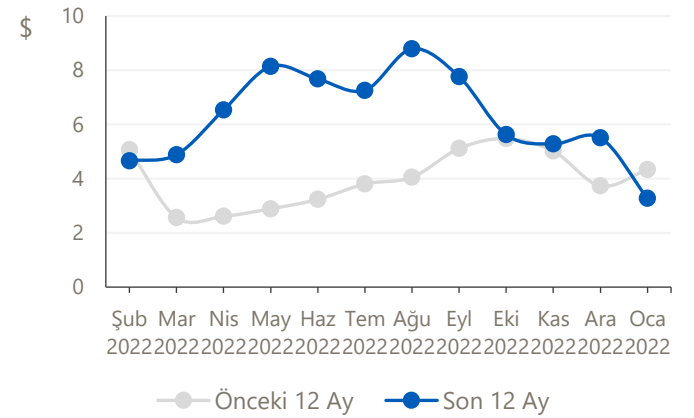

Doğalgaz Fiyatları

Yıllık: %-24,5↓ Aylık: %-40,5↓

Doğalgaz fiyatları 2023 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre %40,5 düşmüştür. Yıllık bazda ise fiyatlar bir önceki yılın aynı ayına göre %24,5 daha aşağıda seyretmektedir. Son 12 aylık dönemde en yüksek aylık ortalama fiyat 8,8 \$/mmBtu ile 2022 yılı Ağustos ayında gerçekleşirken, en düşük fiyat 3,3 \$/mmBtu ile 2023 yılı Ocak ayında gerçekleşmiştir.

Doğalgaz Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

Not: Doğalgaz fiyatları için ABD piyasa fiyatları kullanılmaktadır.

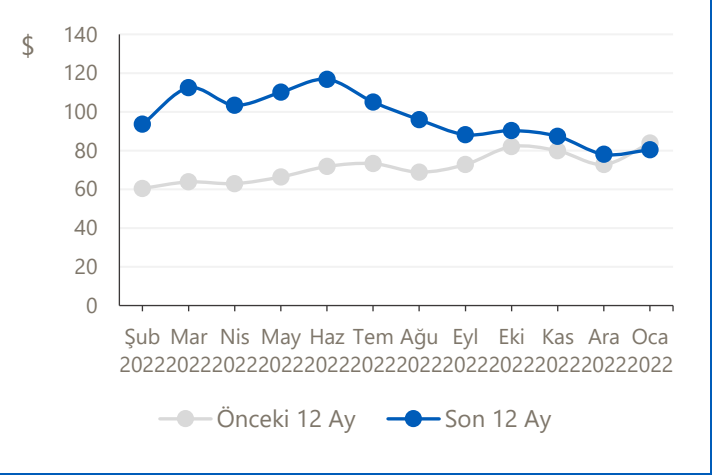
Petrol Fiyatları

Yıllık: %-4,2↓ Aylık: %3,0↑

Ocak ayında petrol fiyatları aylık bazda %3,0 artmıştır. Yıllık bazda ise fiyatlar geçen yılın aynı dönemine göre %4,2 aşağıda seyretmektedir. Son 12 aylık dönemde en yüksek aylık ortalama fiyat 116,8 \$/varil ile 2022 yılı Haziran ayında gerçekleşirken, en düşük fiyat 78,1 \$/varil ile 2022 yılı Aralık ayında gerçekleşmiştir.

Not: Petrol fiyatları için Brent, WTI ve Dubai ham petrol fiyatlarının ortalaması kullanılmaktadır.

Petrol Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

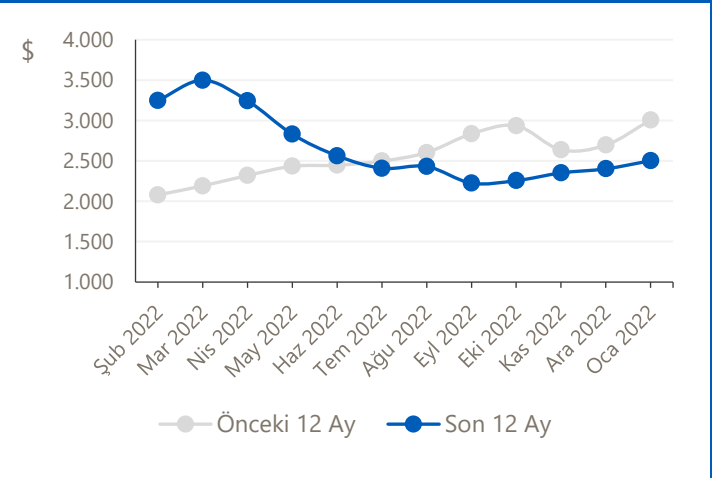

Alüminyum Fiyatları

Yıllık: %-16,8↓ Aylık: %4,2↑

Alüminyum fiyatları Ocak ayında bir önceki aya göre %4,2 artmıştır. Yıllık bazda ise fiyatlar %16,8 düşmüştür. Son 12 aylık dönemde alüminyum fiyatları 2022 yılı Mart ayında ortalama 3.498,4 \$/ton ile zirve noktasına ulaşmıştır. 2022 yılı Eylül ayında ise 2.224,8 \$/ton fiyat ile son 12 aydaki en düşük seviyesine düşmüştür.

Alüminyum Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

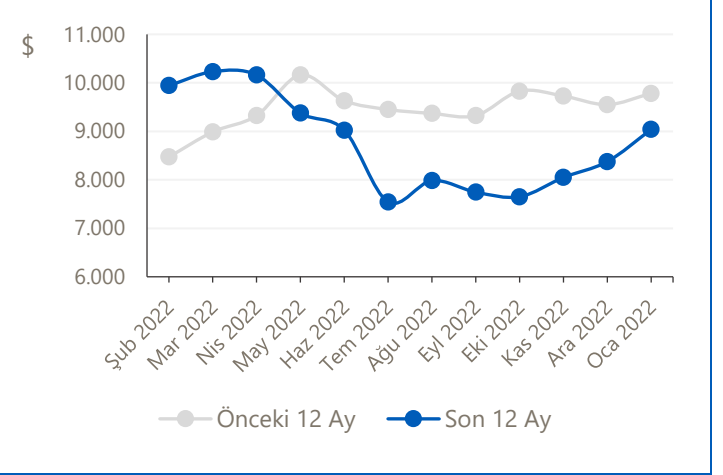

Bakır Fiyatları

Yıllık: %-7,6↓ Aylık: %7,9↑

Bakır fiyatları 2023 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre %7,9 artmıştır. Yıllık bazda ise fiyatlar %7,6 azalmıştır. Son 12 aylık dönemde en yüksek aylık ortalama fiyat 10.230,9 \$/ton ile 2022 yılı Mart ayında gerçekleşirken, en düşük fiyat 7.544,8 \$/ton ile 2022 yılı Temmuz ayında gerçekleşmiştir.

Bakır Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

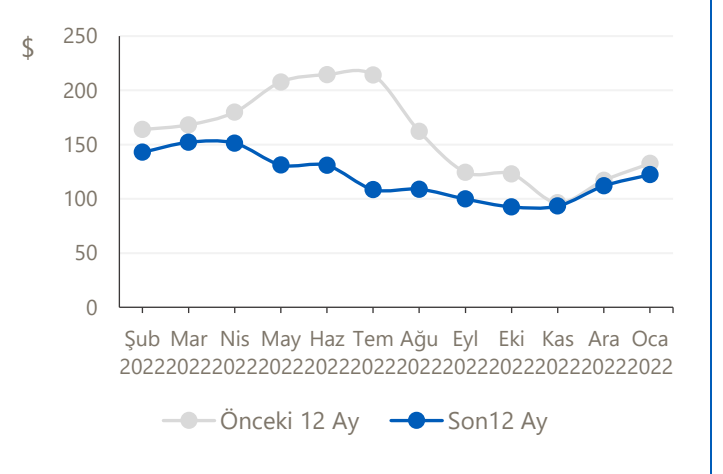

Demir Fiyatları

Yıllık: %-7,8↓ Aylık: %9,3↑

Demir cevheri fiyatları 2023 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre %9,3 artmıştır. Yıllık bazda ise fiyatlardaki düşüş %7,8 olarak gerçekleşmiştir. Son 12 aylık dönemde en yüksek aylık ortalama fiyat 152,1 \$/ton ile 2022 yılı Mart ayında gerçekleşirken, en düşük fiyat ise 92,6 \$/ton ile 2022 yılı Ekim ayında gerçekleşmiştir.

Demir Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

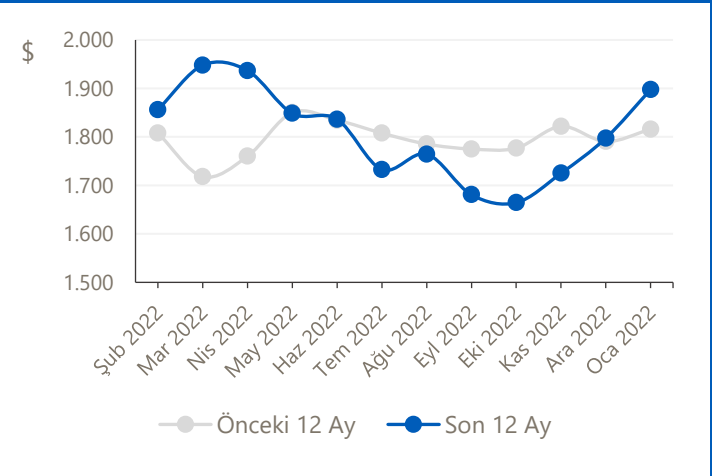

Altın Fiyatları

Yıllık: %4,5↑ Aylık: %5,6↑

Altın fiyatları aylık bazda 2023 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre %5,6 artmıştır. Yıllık bazda ise fiyatlar %4,5 artmıştır. Son 12 aylık dönemde en yüksek aylık ortalama fiyat 1.947,8 \$/ons ile 2022 yılı Mart ayında gerçekleşmiştir. En düşük fiyat ise 1.664,5 \$/ons ile 2022 yılı Ekim ayında gerçekleşmiştir.

Altın Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

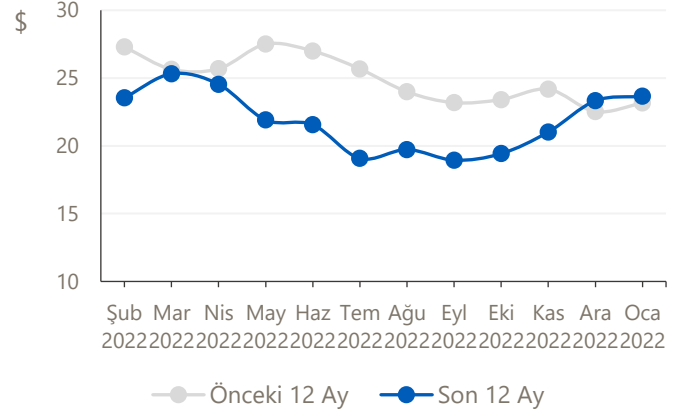

Gümüş Fiyatları

Yıllık: %2,1↑ Aylık: %1,4↑

Gümüş fiyatları Ocak ayında bir önceki aya göre %1,4 artmıştır. Yıllık bazda ise fiyatlar %2,1 yükselmiştir. Son 12 aylık dönemde en yüksek aylık ortalama fiyat 25,3 \$/ons ile 2022 yılı Mart ayında gerçekleşmiştir. En düşük fiyat ise 18,9 \$/ons ile 2022 yılı Eylül ayında gerçekleşmiştir.

Gümüş Fiyatları Son 12 Aylık Değişim

Ana Grup Emtia Endeksleri Değişimleri

Emtia Endeksleri	2010 Baz Yıl	2021				2022				Oca. 2022	Oca. 2023	Yıllık Değ.	Ara. 2022	Oca. 2023	Aylık Değ.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4						
Enerji	100	77,0	87,0	100,6	116,9	140,5	163,4	167,6	138,8	121,3	119,3	-1,7%	130,9	119,3	-8,9%
Tarım	100	103,0	108,5	108,9	112,8	124,9	132,0	118,2	115,8	118,6	115,6	-2,5%	115,0	115,6	0,5%
Metal	100	106,5	121,8	120,1	117,4	132,6	125,4	100,6	101,5	125,2	114,0	-9,0%	107,6	114,0	6,0%
Değerli Metal	100	141,2	142,8	138,6	138,1	143,6	142,3	129,5	131,8	139,1	144,9	4,2%	138,1	144,9	4,9%
Gıda	100	115,7	123,6	122,3	125,8	144,2	156,5	137,2	136,9	133,8	136,0	1,6%	135,4	136,0	0,4%

Temel Emtia Fiyatları Değişimi

Değer: ABD Doları		2021				2022				Oca. 2022	Oca. 2023	Yıllık Değ.	Ara. 2022	Oca. 2023	Aylık Değ.
Emtia	Birim	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4						
Doğal gaz*	mmBtu	3,4	2,9	4,3	4,7	4,6	7,4	7,9	5,5	4,3	3,3	-24,5%	5,5	3,3	-40,5%
Petrol**	varil (~159 litre)	59,3	67,1	71,7	78,3	96,6	110,1	96,4	85,3	83,9	80,4	-4,2%	78,1	80,4	3,0%
Kauçuk	pound (~454 gr)	2,34	2,19	1,85	1,91	2,07	2,06	1,62	1,5	1,97	1,63	-17,4%	1,54	1,63	6,2%
Alüminyum	ton	2.091	2.400	2.645	2.755	2.879	2.355	2.336		3.006	2.501	-16,8%	2.401	2.501	4,2%
Bakır	ton	8.477	9.706	9.382	9.703	9.985	9.521	7.758	8.025	9.782	9.038	-7,6%	8.375	9.038	7,9%
Demir	ton	167,2	200,7	166,9	112,0	142,5	137,7	105,7	99,2	132,5	122,2	-7,8%	111,8	122,2	9,3%
Kurşun	ton	2.014	2.128	2.333	2.326	2.325	2.196	1.976	2.105	2.331	2.201	-5,6%	2.216	2.201	-0,7%
Altın	ons (~28 gr)	1.798	1.815	1.789	1.796	1.873	1.874	1.726	1.729	1.816	1.897	4,5%	1.797	1.897	5,6%
Gümüş	ons (~28 gr)	26,3	26,7	24,3	23,4	24,0	22,7	19,2	21,3	23,2	23,7	2,1%	23,3	23,7	1,4%

Notlar

- Emtia endeksleri: Ana emtia gruplarındaki fiyat değişimlerini kolayca takip edebilmek amacıyla emtia fiyatlarını belirli yüzdesel ağırlıkta gruplandırarak referans bir yıla göre fiyat seviyesini gösteren endekslerdir.
- Dünya Bankası tarafından emtia fiyatlarına ilişkin veriler <https://www.worldbank.org/en/research/commodity-markets> internet sitesinde yayınlanmakta ve düzenli olarak her ay güncellenmektedir.
- Dünya Bankası veritabanından alınan son aylara ilişkin veriler geçici olup ilerleyen dönemlerde revize edilebilmektedir.
- Ana Grup Emtia Fiyat Endekslerinin hesaplanmasında kullanılan emtialar aşağıda listelenmiştir.
 - Enerji Emtiaları Fiyat endeksi: ham petrol (%84), kömür (%4,7), doğal gaz (%10,8)
 - Tarım Emtiaları Fiyat Endeksi: gıda (%61,7), içecek (%12,9), tarımsal hammadde (%25,4)
 - Gıda Emtiaları Fiyat Endeksi: Tahıl (%28,2), bitki yağları (%40,8), diğer gıdalar (%31,0)
 - Metal Emtialar Fiyat Endeksi: alüminyum (%26,7), bakır (%38,4), demir cevheri (%18,9), kurşun (%1,8), nikel (%8,1), kalay (%2,1), çinko (%4,1)
 - Değerli Metal Emtiaları Fiyat Endeksi: altın (%77,8), gümüş (%18,9), platin (%3,3)
- Endeks hesaplamalarında kullanılan fiyatlar çeşitli uluslararası kaynaklardan sağlanmaktadır. Örnek: doğal gaz fiyatları için Bloomberg, Thomson Reuters, The Wall Street Journal ve Dünya Bankası kaynaklarından "Natural Gas (U.S.), spot price at Henry Hub, Louisiana spot prices" piyasa verileri kullanılmaktadır.
- Aylık fiyatlar haftalık ve günlük fiyatların ortalaması alınarak, dönemsel fiyatlar ise aylık fiyatların ortalaması alınarak hesaplanmaktadır.

COP Çeşitleri ve COP15 Çıktıları

İngilizcesi “Conference of Parties” olan Taraflar Konferansı yani kısaca COP, Birleşmiş Milletler tarafından devletlerin, bölgesel kuruluşların ve sivil toplum aktörlerinin üst düzey katılımıyla düzenlenen konferanslardır. Konferanslar dünyadaki çevresel sorunları temel almaktadır. Belirli zaman aralıklarıyla düzenlenen bu Taraflar Konferanslarının odak noktaları iklim değişikliği, çölleşme ve biyoçeşitliliktir. İş dünyasının ilgisini daha çok iklim değişikliği ile ilgili olan Taraflar Konferansı çekse de aslında 1992 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı’nda (Rio Dünya Zirvesi) üç küresel anlaşma kabul edilmiştir. Bunlar;

- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (United Nations Framework Convention on Climate Change-UNFCCC),
- Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi (United Nations Convention to Combat Desertification-UNCCD) ve
- Birleşmiş Milletler Biyoçeşitlilik Sözleşmesi (United Nations Convention on Biological Diversity-UNCBD)dir.

Anlaşmalar toprak, iklim, biyoçeşitlilik ve doğa dengesinin yeniden sağlanması için ortak bir yaklaşımdan yararlanmaktadır.

En iyi bilinen Taraflar Konferansı (COP), 2015 yılında Fransa’da Paris Anlaşması’nın kabul edilmesiyle sonuçlanan 21. Taraflar Konferansı (COP21) da dahil olmak üzere genellikle yıllık olarak iklim değişikliği teması ile düzenlenen UNFCCC Taraflar Konferansıdır. Paris’teki iklim konulu Taraflar Konferansı 21. Konferans olması nedeniyle COP21 olarak adlandırılmaktadır. En son COP27, 6-18 Kasım 2022 tarihleri arasında Mısır’da düzenlenmiştir. Aralık 2022 bülteninde de belirttiğimiz üzere bu konferansta Paris Anlaşması ve Glasgow İklim Pakti’nde alınan kararların önemi vurgulanmıştır. Konferansta alınan kararlar arasında en dikkat çekici husus ise gelişmekte olan ülkelerin iklim değişikliği sonucunda maruz kaldıkları kayıp ve zararların karşılanabilmesi için bir fon kurulması olmuştur. Türkiye açısından ise emisyon oranlarında daha önce yüzde 21 azaltım olarak belirlenmiş olan hedefin yüzde 41’e çıkarılması önemli bir gelişme olmuştur. COP28 ise Birleşik Arap Emirlikleri’nde 30 Kasım-12 Aralık 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilecektir.

Dünyanın biyolojik kaynakları, insanlığın ekonomik ve sosyal gelişimi için hayati öneme sahiptir. Sonuç olarak, biyolojik çeşitliliğin hem şimdiki hem de gelecek nesiller için muazzam değere sahip küresel bir varlık olduğu kabul edilmektedir. Diğer yandan, günümüzde türlere ve ekosistemlere yönelik tehdit de hiç olmadığı kadar büyüktür. İnsan faaliyetlerinin neden olduğu türlerin yok oluşu endişe verici bir hızla devam etmektedir. Bu nedenle biyoçeşitlilik teması ile gerçekleştirilen ayrı bir Taraflar Konferansı (COP) daha bulunmaktadır. Bu Taraflar Konferansı, UNCBD ile ilgili olup, her iki yılda bir gerçekleştirilmektedir.

UNCBD, 5 Haziran 1992'de Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda (Rio 'Dünya Zirvesi') imzaya açılmıştır. 4 Haziran 1993 tarihine kadar imzaya açık kalmış ve bu tarihte 168 imza almıştır. 29 Aralık 1993 tarihinde ise yürürlüğe girmiştir. Türkiye de sözleşmeyi 1996 yılında onaylayarak ilk imzalayan ülkelerden biri olmuştur. UNCBD Taraflar Konferansı'nın ilk oturumu Bahamalar'da 28 Kasım-9 Aralık 1994 tarihlerinde yapılmıştır. UNCBD, dünya toplumunun sürdürülebilir kalkınmaya artan bağlılığından ilham almıştır. Biyolojik çeşitliliğin korunmasında, bileşenlerin sürdürülebilir kullanımında ve kaynakların kullanımından doğan faydaların adil ve hakkaniyete uygun şekilde paylaşılmasında önemli bir adımı temsil etmektedir. Ülkemiz 2024 yılında düzenlenmesi planlanan Biyoçeşitlilik Sözleşmesi 16. Taraflar Konferansı'na ev sahipliği yapacaktır. Sözleşme dönem başkanlığı, 2 yıl süre ile Türkiye tarafından yürütülecektir.

Rio Dünya Zirvesi kapsamında imzalanan sözleşmelerden bir diğeri olan UNCCD ise dünyayı arazi bozulmasına karşı korumak ve karbon nötrlüğüne giden bir yola sokmak için koordineli eylemlere odaklanmaktadır. Biyoçeşitlilik kaybını durdurmak, doğa ile uyum içinde yaşamak ve 2030 yılına kadar 17 sürdürülebilir kalkınma hedefinin tamamına ulaşmak gibi hedefleri bulunmaktadır. Arazi bu hedefleri birleştiren ortak noktadır. UNCCD de toprakları koruyarak ve eski haline getirerek daha güvenli, adil ve sürdürülebilir bir gelecek sağlamak için 1994 yılında kurulmuştur. Çölleşme ve kuraklığın etkilerini ele almak için oluşturulmuş yasal olarak bağlayıcı tek çerçevedir. 196 ülke ve Avrupa Birliği taraftır. Ülkemiz sözleşmeye 1998 yılında taraf olmuştur. 2011 yılında Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü kurularak mücadele konusu genel müdürlük düzeyine taşınmıştır. UNCCD 15.Taraflar Konferansı (COP15), 9-20 Mayıs 2022 tarihleri arasında Abidjan, Fildişi Sahili'nde düzenlemiştir. Çölleşmeyle mücadeleye yönelik bir sonraki COP16 ise 2024 tarihinde Suudi Arabistan'da gerçekleşecektir.

UNCBD 15.Taraflar Konferansı Çıktıları Çıktıları

Biyoçeşitlilik konulu COP15, 7-19 Aralık 2022 tarihleri arasında Kanada'nın Montreal kentinde gerçekleşti. COP15'in başlangıçta 2020'de Çin'in Kunming kentinde gerçekleşmesi beklenmekteydi. Ancak Covid-19 salgını nedeniyle konferansın birkaç kez ertelenmesi üzerine ilk bölümü Ekim 2021'de Kunming'de hibrit bir etkinlik, ikinci bölümü ise Montreal'de fiziksel olmak üzere iki seferde gerçekleştirildi. UNCBD Taraflar Konferansı için 188 hükümetten temsilciler bir araya geldi. UNCBD COP15, on yılın sonuna kadar gezegenin topraklarının, kıyı bölgelerinin ve iç sularının %30'unu korumaya yönelik tarihi bir anlaşmayla sona ermiştir.

19 Aralık Pazartesi gününde varılan nihai anlaşma, sık sık tekrarlanan '30x30' manşet hedefini içermekteydi. 30x30 hedefi, 2030 yılına kadar dünya topraklarının ve okyanusun %30'unu korumayı içermektedir. Gelişmiş ülkelerin 2030 yılına kadar gelişmekte olan ülkeler için 30 milyar doları seferber etmeyi kabul etmesiyle, ikinci bir 30x30 hedefi de nihai paket haline gelmiştir.

UNCBD'nin ana hedefleri biyolojik çeşitliliğin korunması, bileşenlerin sürdürülebilir kullanımı, genetik kaynakların adil ve eşitlikçi paylaşımıdır. ABD, BM üyesi olmasına rağmen anlaşmayı onaylamayan tek ülkedir.

Müzakerelerin son gününde kabul edilen Kunming-Montreal 2020 Sonrası Küresel Biyoçeşitlilik Çerçevesi (Global Biodiversity Framework-GBF) COP15'in en önemli gündem maddesi olarak değerlendirilmektedir. Plan, 2030 yılına kadar gezegenin ve bozulmuş ekosistemlerin yüzde 30'unun koruma altına alınması da dahil olmak üzere, doğa kaybını durdurmak ve tersine çevirmek için somut önlemler içermektedir. Ayrıca gelişmekte olan ülkelere sağlanan finansmanı artırmaya yönelik teklifler de içermektedir ki bu konunun müzakereler sırasında önemli bir anlaşmazlık noktası olduğu ifade edilmektedir.

Kritik mineraller iklim hedeflerine ulaşmak ve net sıfır bir ekonomiye geçiş yapmak için elzem görülmektedir çünkü dizüstü bilgisayarlar ve cep telefonları gibi modern teknolojilerin yanı sıra enerji depo-

lama, güneş panelleri ve rüzgar türbinlerinde yenilenebilir enerji üretimi için de gereklidir. Dünya Bankası da 2020 yılında yapmış olduğu bir çalışmada lityum, bakır, nikel, grafit ve nadir toprak elementleri dahil olmak üzere kritik minerallere olan talebin 2050 yılına kadar %500 artacağını öngörmüştür. Mevcut jeopolitik dinamikler, kritik minerallerin değer zincirlerindeki baskılara katkıda bulunması bazı ülkeleri adım atmaya itmiştir. Söz konusu UNCBD Taraflar Konferansı'nda kritik mineraller üzerine de önemli gelişmeler yaşanmıştır. Kanada ve diğer G7 ülkeleri, madencilik şirketlerini kritik mineral tedarik zincirlerini hızlandırırken daha çevresel olarak sürdürülebilir ve sosyal açıdan sorumlu standartları benimsemeye zorlamak için 12 Aralık 2022 tarihinde Sürdürülebilir Kritik Mineraller İttifakı (Sustainable Critical Mineral Alliance) adıyla yeni bir ittifak oluşturdu. İttifak'ın lityum, kobalt ve nikel gibi elementler için daha güçlü çevre ve çalışma standartlarını destekleyeceği belirtilmektedir.

UNCCD 15.Taraflar Konferansı Çıktıları

UNCCD 15.Taraflar Konferansı (COP15), biyolojik çeşitlilik kaybını ve ormansızlaşmayı tersine çevirmek üzere yeni çerçeveler için fırsatlar yaratmıştır.

Çölleşme ve göç, arazi kullanım hakkı, cinsiyet eşitliği ve kuraklık UNCCD Taraflar Konferansı kapsamında ele alınan çeşitli konulardan bazılarıdır. Fildişi Sahili Başbakanı tarafından sunulan Abidjan Girişimi: Abidjan Miras programı, çölleşme ve tarımsal üretim üzerindeki sonuçlarıyla başa çıkmak için tasarlanmış bir program olarak ifade edilmektedir. Abidjan Girişimi birbirini takip eden üç amaca sahip kapsamlı ve entegre bir müdahale olarak değerlendirilmektedir. Söz konusu amaçlar sırasıyla çevresel sürdürülebilirlik için koşullar yaratmak, tarım sektöründe iş yaratmak ve gelir açısından sektöre güçlü bir rol vermek ve son olarak toplumun tüm kesimlerini dengeli beslenme ve daha iyi bir yaşam hakkını güvence altına almak ve sosyal denge üretmektir. Abidjan Miras Programı kapsamlı ve yenilikçi bir yaklaşım olarak ifade edilmektedir. Programın uygulanması için uluslararası bağışçılardan 2,5 milyar dolar toplanmış ve başlangıç hedefi olan 1,5 milyar doların hayli üstüne çıkmıştır. COP15, dünyanın bir araya gelerek toprağı kurtarmanın ve çiftçilere umut vermenin yükünü paylaşmak, yıkıcı bozulmayı ve ormansızlaşmayı tersine çevirmek ve zamanımızın en acil sorunlarından birini çözmek için ülkelerin bir araya geldiği çok önemli bir organizasyon olarak değerlendirilmektedir.

Faydalanılan Linkler

<https://unric.org/en/cop15-cop27-why-two-cops-2/>

<https://www.cbd.int/history/>

<https://www.unccd.int/convention/overview>

<https://www.unccd.int/convention/partners/rio-conventions>

<https://www.carbonbrief.org/cop15-key-outcomes-agreed-at-the-un-biodiversity-conference-in-mont-real/>

<https://www.unep.org/news-and-stories/story/cop15-ends-landmark-biodiversity-agreement>

<https://www.weforum.org/agenda/2022/06/cop15-new-frameworks-reverse-biodiversity-loss-deforestation/>

<https://www.indytrk.com/node/483536/haber/daha-%C3%B6nce-ankaran%C4%B1n-ev-sahipli%C4%9Fi-yapt%C4%B1nC4%9FC4%B1-%C3%A7%C3%B6lle%C5%9Fmeyle-m%C3%BCcadele-konferans%C4%B1-2022de>

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Haber/279/Bm-Biyolojik-Cesitlilik-Sozlesmesi-15-Taraflar-Konferansi-Hazirlik-Toplantisi-Gerceklestirildi>

<https://www.mfa.gov.tr/biyolojik-cesitlilik.tr.mfa>

<https://globalnews.ca/news/9341842/cop15-sustainable-mining-wilkinson/>

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Taraflar Konferansı Onbeşinci Oturumu Görev Raporu

Brezilya ve Arjantin Ortak Para Birimi Projesi

Brezilya ve Arjantin Euro benzeri ortak bir para birimi üzerinde çalıştıklarını duyurdular

Brezilya ve Arjantin Devlet Başkanları bir Arjantin gazetesinde yayınladıkları açık mektupta ortak bir Güney Amerika para birimini görüşme niyetini açıkladılar. Duyuru, Latin Amerika ve Karayip Devletleri Topluluğu Zirvesi sırasında geldi. Zirvede bulunan iki ülkenin Maliye Bakanları, ülkelerin kendi yerel para birimlerinin yerini almayacak ancak ortak olarak kullanılacak bir ödeme yöntemi üzerinde çalıştıklarını ifade ettiler. Brezilya, bu ortak para birimini İspanyolca güney anlamına gelen 'sur' olarak adlandırmayı önerdi. Yetkililerin Financial Times'a belirttiğine göre, yeni para biriminin ilk odak noktası bölgesel ticareti nasıl artırabileceği ve ABD dolarına olan bağımlılığı nasıl azaltacağı olacaktır. Financial Times'ın hesaplamalarına göre bütün Latin Amerika'yı kapsayacak ortak bir para birimi birliği küresel GSYİH'nin %5'ini oluşturabilir. Dünyanın en büyük para birimi birliği olan Euro, dolar cinsinden ölçüldüğünde küresel GSYİH'nin %14'ünü kapsamaktadır. Diğer para birimi blokları arasında bazı Afrika ülkeleri tarafından kullanılan ve Euro'ya sabitlenen CFA francı ve Doğu Karayip doları yer almaktadır. Ancak bunlar, küresel ekonomik çıktının çok daha küçük bir dilimini kapsamaktadır. Avrupa'nın Euro'yu oluşturmasının 35 yıl sürdüğü göz önüne alındığında projenin meyvelerini vermesinin uzun yıllar alması beklenmektedir.

Brezilya ve Arjantin liderlerinin ortak bir para birimini başlatma önerisi, bahse konu iki ülkenin böylesine karmaşık bir girişimin üstesinden gelebilecek veya küresel piyasalarda bu fikre güven aşılayacak konumda olmadığını ifade eden analistler tarafından derin bir şüpheyle karşılanmıştır. Ortak para birimini başarılı bir şekilde uygulamaya koymak için ülkeler, benzer seviyelerde enflasyon ve faiz oranlarının yanı sıra karşılaştırılabilir borç seviyelerine ihtiyaç duymaktadır. Brezilya ve Arjantin ise ekonomilerinin temel ölçütleri konusunda uyumlu olmaktan oldukça uzak. 2022 yılında Arjantin'in enflasyonu %90'ın üstüne çıkarken Brezilya'da yaklaşık %6 seviyesindeydi. Ülkelerin döviz rezervlerinin seviyesi de önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Brezilya Devlet Başkanı Lula ise verdiği bir demeçte ortak para biriminin ABD dolarına olan bağımlılığın olumsuz etkilerini azaltacağını ifade etmiştir. Söz konusu para biriminin başlangıçta iki ülke arasındaki ticaret ve işlemler için sadece Arjantin ve Brezilya arasında uygulamaya koyulacağını belirten Lula, Mercosur ticaret bloğu üyeleri tarafından daha sonra diğer be-nimseneceğini açıklamıştır.

Ortak para birimi ile dış ticareti artırmak ve ABD dolarına bağımlılığı azaltmak hedefleniyor

Yeni bir ortak para birimi en çok yıllık enflasyonu %100'e yaklaşan Arjantin için cazip görülmektedir. Arjantin Merkez Bankası'nın, harcamalarını finanse etmek için para basması üzerine kamu dolaşımındaki para miktarı dört katına çıktı. En büyük peso banknot değeri, yaygın olarak kullanılan paralel döviz

kuruna göre 3 dolardan az bir seviyede. Arjantin, pesoyu desteklemek için döviz rezervlerini satmaya eğilimli olduğundan, dış borçlarını ödemek ve ithalat gerçekleştirmek için her zaman döviz sıkıntısı çekmektedir. Ortak bir para birimi Arjantin için alternatif rezervler yaratacak ve komşu ülkeler ile ticareti kolaylaştıracaktır.

Ortak para birimi, sermaye kontrolleri nedeniyle ABD dolarına erişimde sorun yaşayan Brezilyalı ihracatçılar ile Arjantinli ithalatçılar arasındaki ticareti basitleştirmeye yönelik daha geniş bir planın parçası olarak değerlendirilmektedir. Kamu ve özel bankalarla birlikte bu işlemlerde garanti sağlamak için Brezilya Maliye Bakanlığı bünyesinde bir fonun faaliyet göstereceği belirtilmektedir. Paranın ölçme işlevinin (unit of account) ticarete nasıl işleyeceği, planların detayları açıklanmadığı için belirsiz görünmektedir. Ancak genel tabloya bakıldığında iki ülke arasındaki bir ticaret işlemi, doların fiyat referansı olarak kullanılmasını gerektirmektedir. Bu durum, Arjantin'de bulunan bir ithalatçının Brezilya'dan Arjantin'e ithal ettiği malların bedelini ödemek için önce fiyatı Brezilya realinden dolara çevirmesi ve ardından bu dolar cinsinden tutarı pesoya çevirmesi gerektiği anlamına gelmektedir. Söz konusu durum, ticarete fazladan bir adım eklemenin yanı sıra, dolarda dalgalanmalara da yol açabilmektedir. Ortak bir paranın ölçme işlevinin değeri, katılımcı ülkelerdeki standartlaşmış bir para birimi sepetine göre belirlenebilir. Böylece hem süreç iki adım yerine tek aşamada sonlandırılabilir, hem de döviz kuru belirli bir fiyat aralığına sabitlenerek oynaklık azaltılabilir.

Aslında, Brezilya ile Arjantin arasında kullanılacak ortak bir para birimi fikri yeni değil. İlk olarak Brezilya'nın eski para birimi Cruzado'nun ve Arjantin'in eski para birimi Austral'in yerini alması amaçlanan bir para birimi olan 'gaucho' ortaya çıkmıştı. 1987'de duyurulan gaucho, hiperenflasyon nedeniyle başarısız oldu. Hemen ardından bir ticaret anlaşması olan Mercosur üyelerinin, ortak bir para birimi benimseme önerisi geldi. Brezilya ve Arjantin, onlarca yıl boyunca para birimlerini koordine etme seçeneklerini değerlendirseler de her iki ülkedeki kalıcı makroekonomik dengesizlikler ve siyasi dalgalanmalar bu fikri geliştirmeyi imkânsız hale getirmiştir. Ortak bir para birimi, Brezilya'nın uluslararası arenadaki rolünü yeniden inşa etmeye çalışan Lula'nın birçok çabasından biri olarak da değerlendirilmektedir.

Brezilya ve Arjantin Güney Amerika'nın en büyük ilk iki ekonomisidir

Güney Amerika'nın en büyük iki ekonomisi olan Brezilya ve Arjantin arasındaki ticaret gelişmeye devam etmektedir. İki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 2022 yılının ilk 11 ayında 26,4 milyar dolara ulaşarak 2021 yılının aynı dönemine göre yaklaşık %21 oranında artış kaydetmiştir. Brezilya, 2022 yılında 12,7 milyar dolar ile Arjantin ihracatında önemli bir yer tutmuştur. Brezilya'nın Arjantin'e ihracatı ise 2019 yılına kadar 10 milyar dolar üzerinde ilerlerken 2019 yılında 9,7 milyar dolar seviyesine, 2020 yılında ise 8,5 milyar dolar seviyesine gerilemiştir. 2021 yılında ise tekrar 10 milyar dolar seviyesinin üzerine çıkarak 12 milyar dolara yaklaşmıştır. 2022 yılı itibarıyla, belki de pandeminin etkilerinin büyük ölçüde azalmış olmasının etkisiyle Brezilya'nın Arjantin'e ihracatı yılın ilk 11 ayında yaklaşık 14,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Aylık ihracat değerinin 1 ile 1,5 milyar dolar arasında bir seyir takip ettiğini göz önünde bulundurursak Brezilya'nın Arjantin'e ihracatının sene sonu 16 milyar dolar seviyesine yaklaşması beklenebilir. Bu iki ülke, İspanyolca Mercosur olarak bilinen ve en eski ticaret bloklarından biri olan Güney Ortak Pazarı ticaret bloğunun da itici güçleridir. 1990'larda yaratılan bu bölgesel ticareti geliştirmenin bir yolu olarak hizmet etse de üyeler kriz zamanlarında sık sık ithalata tarifeler uygulamışlardır. Mercosur'un ekonomik büyüklük olarak en küçük ortaklardan biri olan Uruguay'ın geçtiğimiz yıl Çin ile tek taraflı ticaret müzakerelerine başlamasının ve Trans Pasifik Ortaklığı için kapsamlı ve Aşamalı Anlaşma'ya katılmak için başvurmasının, Mercosur'un hantal yapısına karşı duyulan hayal kırıklığından kaynaklandığı ifade edilmektedir. Uruguay Başkanı, Mercosur'da kalma sözü verse de bloğun modernizasyona ihtiyacı olduğunu ve hala iç ticaret engelleriyle karşı karşıya olduğunu belirtmektedir.

Faydalanılan linkler

<https://www.ft.com/content/5347d263-7f24-4966-8da4-79485d1287b4>

<https://www.economist.com/finance-and-economics/2023/01/26/argentina-and-brazil-propose-a-bi-zarre-common-currency>

<https://www.euronews.com/2023/01/24/proposed-brazil-argentina-common-currency-is-met-with-doubts>

https://www.washingtonpost.com/business/about-the-brazil-argentina-not-a-common-currency-idea/2023/01/26/415b5f32-9d3b-11ed-93e0-38551e88239c_story.html

<https://www.weforum.org/agenda/2023/02/economists-dismissed-common-currency-south-america-brazil-argentina/>